

ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ &
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Διαφάνειες διαλέξεων

Ψηφιακή Εικόνα – Αναγνώριση Προτύπων (DIP:
Computer Vision – Pattern Recognition)

7ο εξάμηνο
Χειμερινό 2018-2019
Σειρά 4

Πηγές:

- **Σ. Φωτόπουλος** Ψηφιακή Επεξεργασία Εικόνας.
- **Ν. Παπαμάρκος:** Ψηφιακή Επεξεργασία και Ανάλυση Εικόνας.
- **R. C. Gonzalez, R. E. Woods,** Digital Signal Processing. (Ελληνική Έκδοση)
- **Σέργιος Θεοδωρίδης – Κωνσταντίνος Κουτρομπάς:** Αναγνώριση προτύπων.
- **R. O. Duda, P. E. Hart, and D. G. Stork,** *Pattern Classification:* Wiley, 2012.

Ψηφιακή Εικόνα – Αναγνώριση Προτύπων

(DIP: Computer Vision – Pattern Recognition)

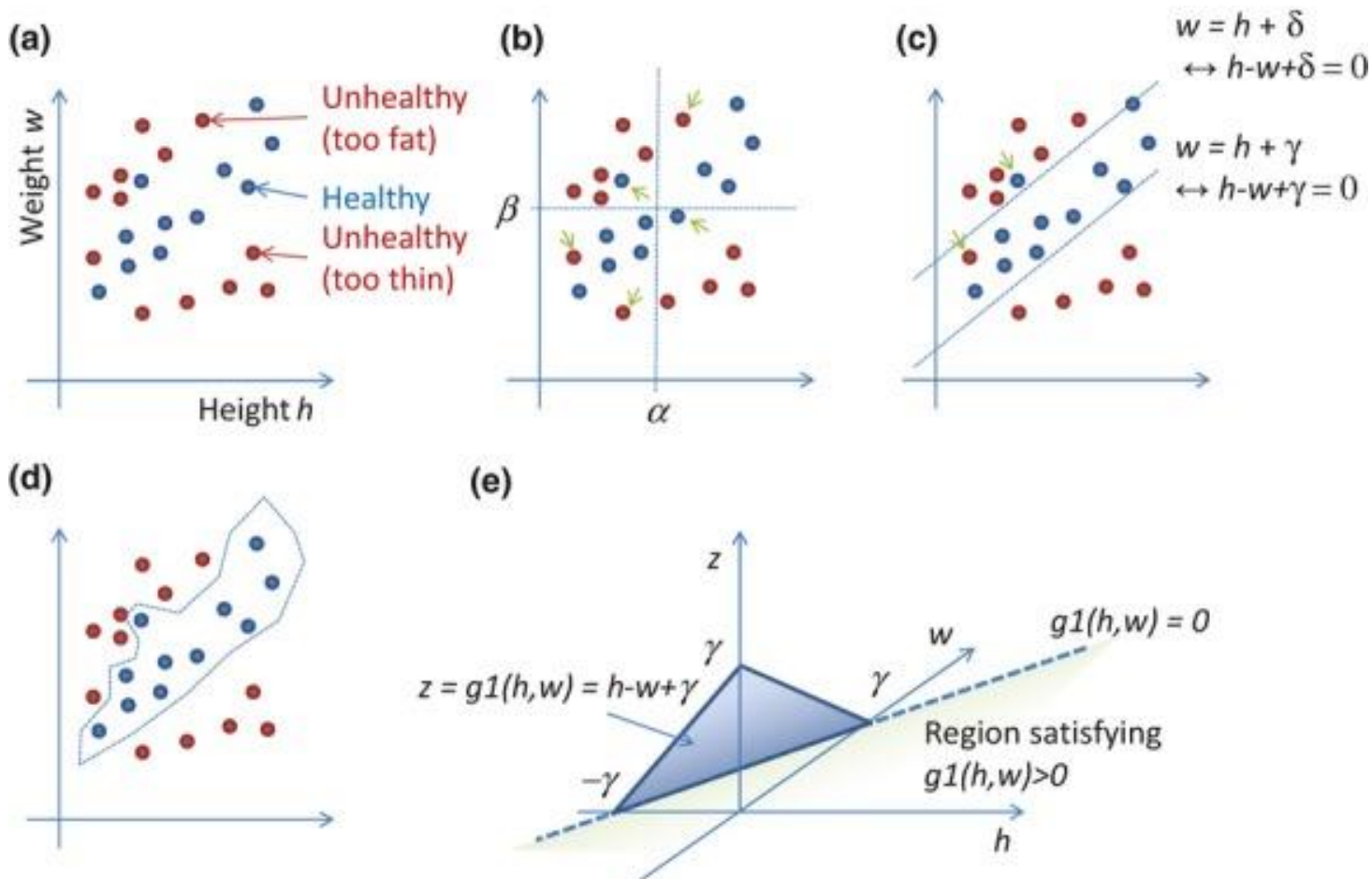
Χειμερινό εξάμηνο

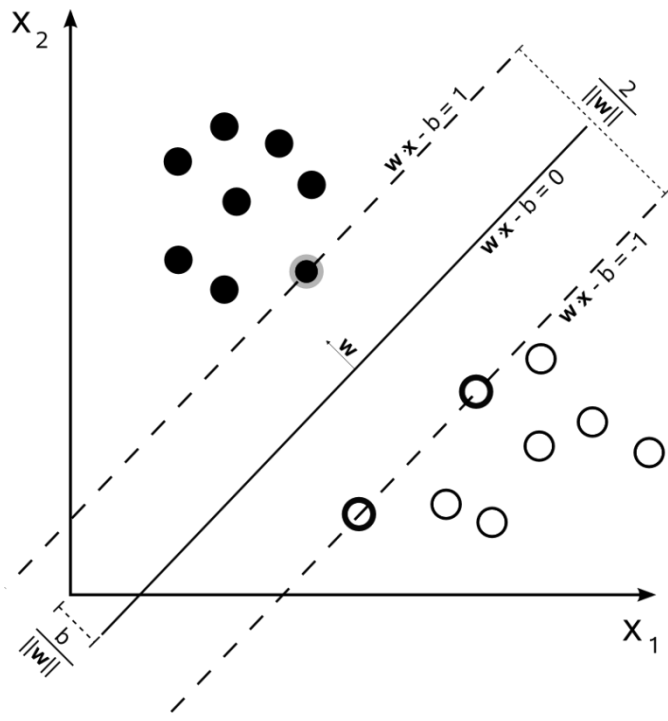
2018-2019

Αναγνώριση Προτύπων

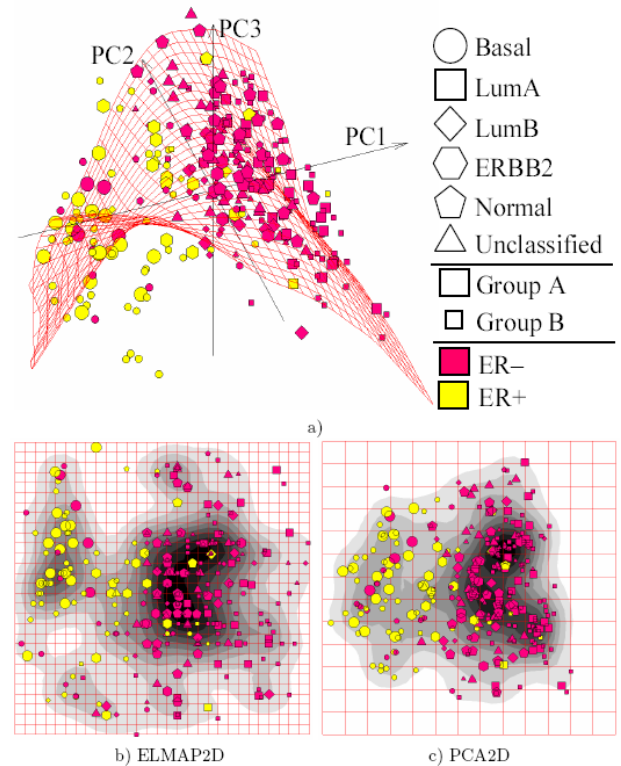
Pattern Recognition

(PR)

(PR)

Η επιστημονική περιοχή της αναγνώρισης προτύπων ασχολείται με την αυτόματη ανακάλυψη των υποκείμενων κανονικοτήτων στα δεδομένα με τη χρήση αλγορίθμων έτσι ώστε να πάρει αποφάσεις, όπως η ταξινόμηση των δεδομένων σε διαφορετικές κατηγορίες.

Αναγνώριση Προτύπων - PR

- **Η Αναγνώριση Προτύπων (ΑΠ, PR)** ορίζεται ως η διαδικασία της αυτοματοποιημένης αναγνώρισης των προτύπων και κανονικοτήτων στα δεδομένα-πληροφορία.
- **Pattern recognition (PR) - machine learning (ML) - artificial intelligence (AI).**
  - Η **PR** προσεγγίζεται με **ML** τεχνικές.
  - Η **AI** προσεγγίζεται μέσω της **PR**.

Pattern Recognition

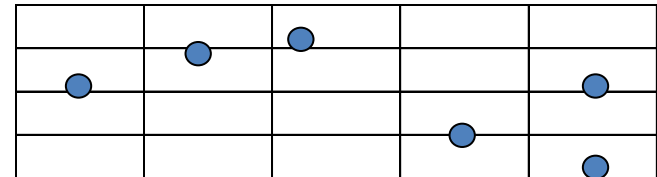
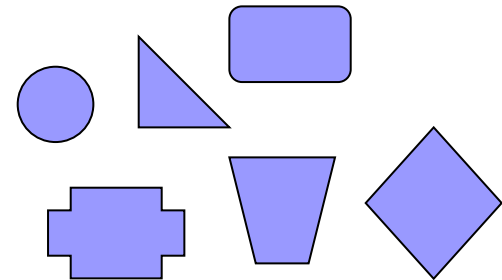
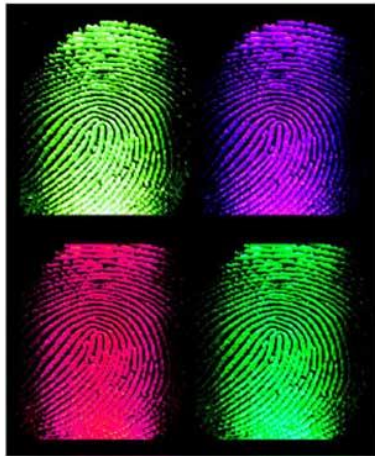
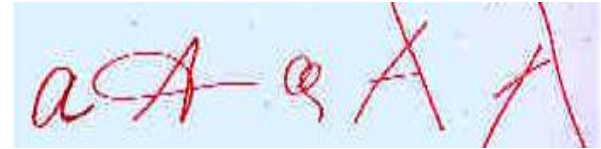
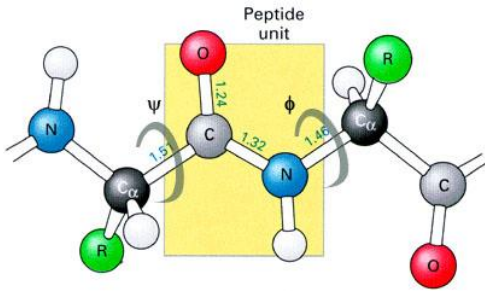
- Η αντιστοίχιση ενός φυσικού αντικείμενου ή ενός συμβάντος σε μία από ένα σύνολο προκαθορισμένων κατηγοριών. (*Duda & Hart*)
- Ένα πρότυπο μπορεί να είναι ένα αντικείμενο, διαδικασία ή συμβάν
- Μια κλάση (ή κατηγορία) είναι ένα σύνολο μοτίβων (προτύπων) που έχουν κοινό χαρακτηριστικό (χαρακτηριστικά) συνήθως από την ίδια πηγή πληροφοριών.
- Κατά τη διάρκεια της αναγνώρισης (ή ταξινόμηση) οι κατηγορίες αποδίδονται στα αντικείμενα.
  - Ένας ταξινομητής (classifier) είναι ένα σύστημα το οποίο εκτελεί μια τέτοια εργασία

Τι είναι ένα πρότυπο

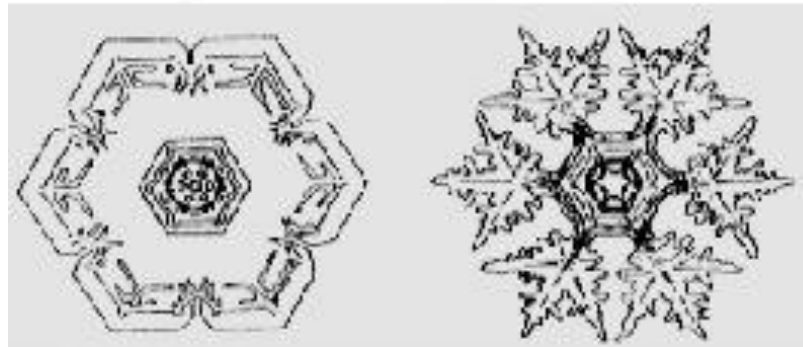
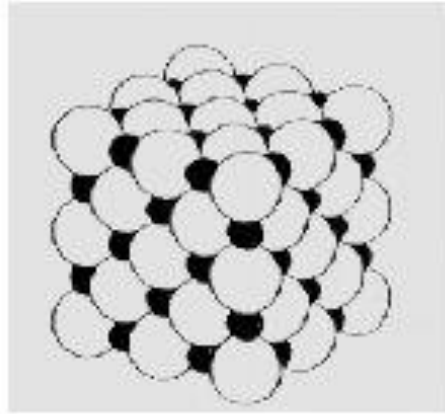
- Ένα πρότυπο είναι το αντίθετο του χάους!
- Είναι μια οντότητα η οποία ορίζεται αόριστα και η οποία θα μπορούσε να λάβει ένα όνομα.

Τι είναι ένα πρότυπο

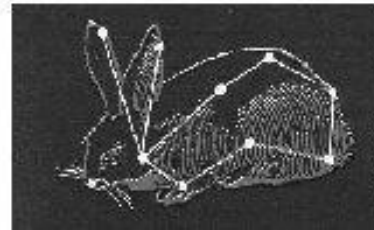

Πρότυπα: Παράδειγμα

Κρυσταλλικά: ατομικά ή μοριακά

Πρότυπα: Παράδειγμα

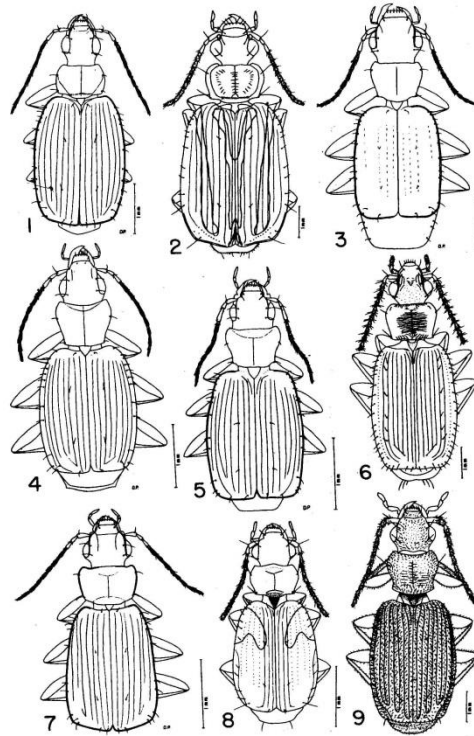
Πρότυπα Αστερισμών

- Τα πρότυπα των αστερισμών αντιπροσωπεύονται από 2D γραφήματα.
  - Η ανθρώπινη αντίληψη έχει έντονη τάση να βρει πρότυπα από οτιδήποτε.
  - Βλέπουμε πρότυπα από ακόμη και τυχαίο θόρυβο
  - Είναι πολύ πιο πιθανό να πιστέψουμε ένα «κρυφό πρότυπο» από το να το αρνηθούμε όταν ο κίνδυνος (ανταμοιβή) για την απώλεια (ανακάλυψη) ενός προτύπου είναι συχνά υψηλός.

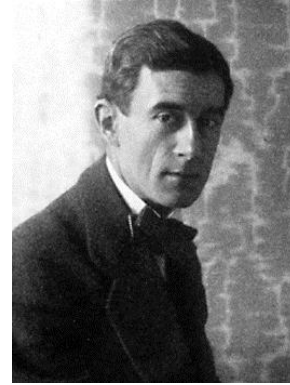
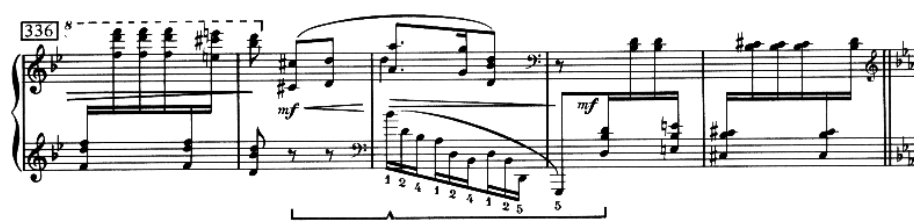
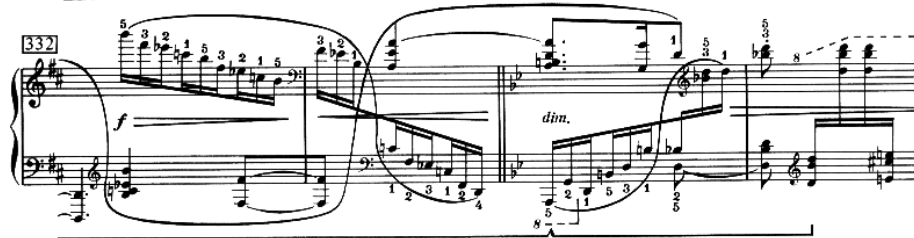
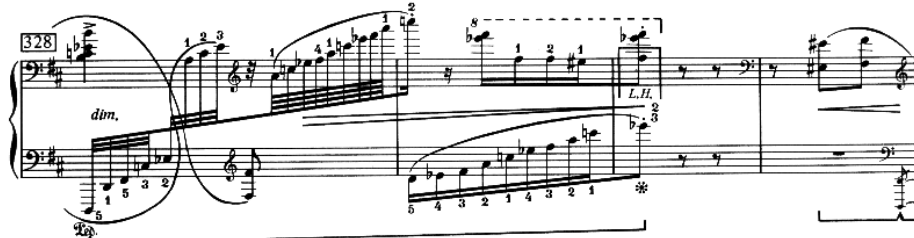
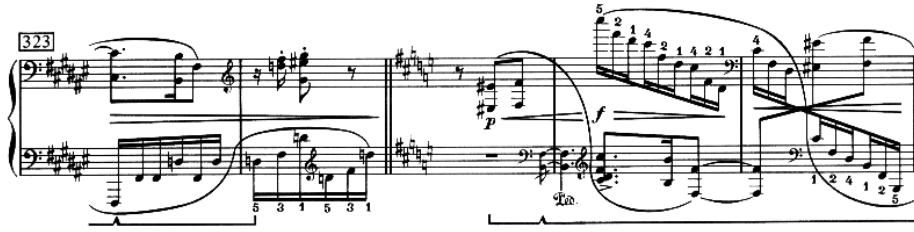
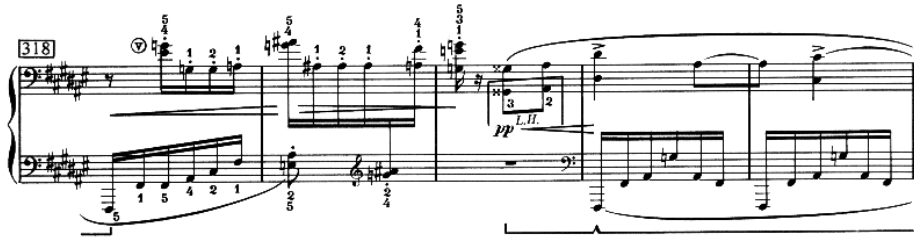
Πρότυπα: Παράδειγμα

Βιολογικά πρότυπα

Πρότυπα: Παράδειγμα

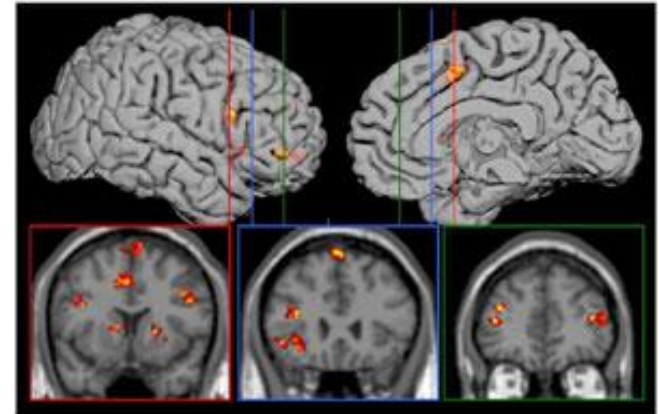
Μουσικά πρότυπα

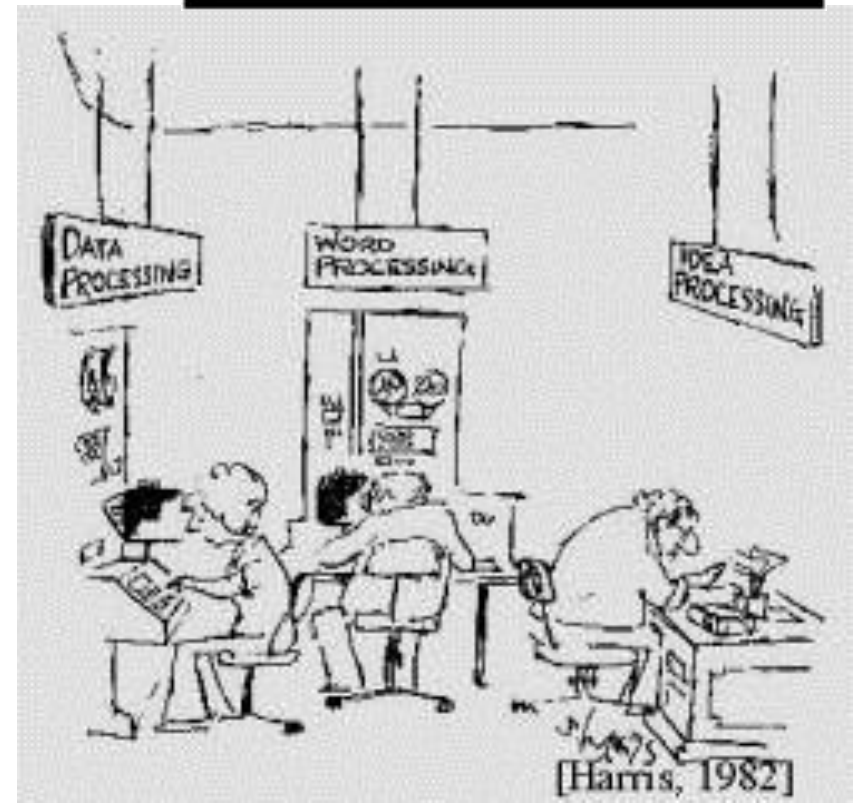
Πρότυπα: Παράδειγμα

Patterns Behavior

People Recognition

Funny, Funny

Πρότυπα: Παράδειγμα

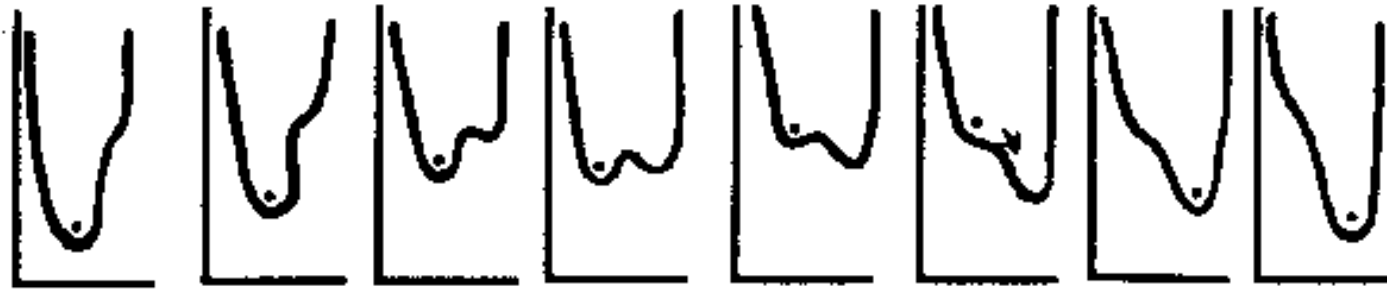
Ανακάλυψη και σχέση των προτύπων

- Οι στατιστικές δείχνουν συνδέσεις μεταξύ του σχήματος του προσώπου (ενήλικες) και του χαρακτήρα του.
- Υπάρχουν επίσης ενδείξεις ότι το περίγραμμα του προσώπου των παιδιών σχετίζεται με την κατάχρηση οινοπνεύματος κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης.

Πρότυπα: Παράδειγμα

Ανακάλυψη και σχέση των προτύπων

R 1

R 2

R 3

R 4

R 5

R 6

R 7

R 8

Οι στατιστικές δείχνουν συνδέσεις μεταξύ του σχήματος του προσώπου (ενήλικες) και του χαρακτήρα του

Πρότυπα: Παράδειγμα

Εγκεφαλική λειτουργία: Πρότυπα

Μπορούμε να κατανοήσουμε τα πρότυπα της εγκεφαλικής δραστηριότητας και να βρούμε σχέσεις μεταξύ των δραστηριοτήτων του εγκεφάλου, όπως γνώση και συμπεριφορών

Πρότυπα: Παράδειγμα

Πρότυπα Μεταβολών:

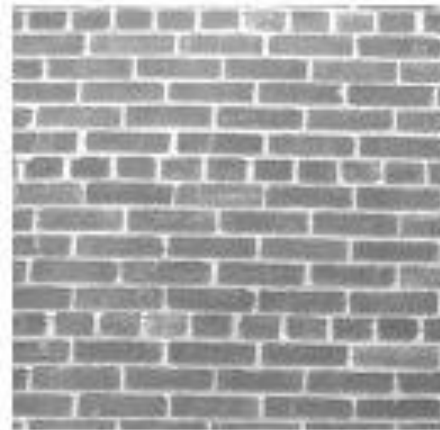
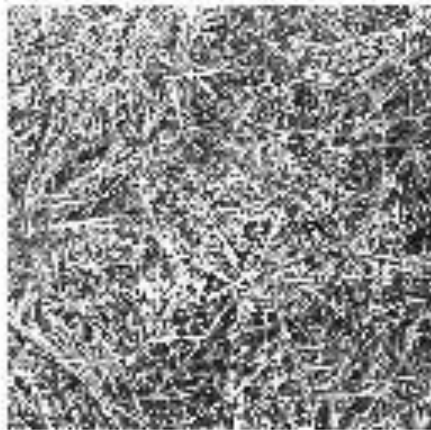
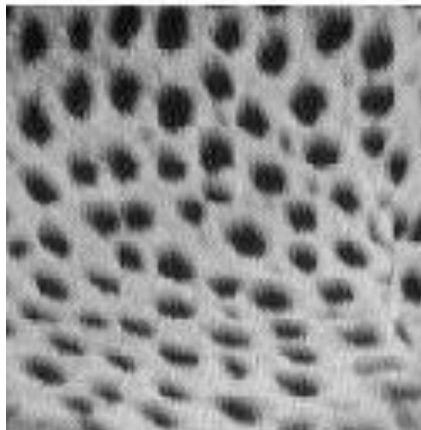
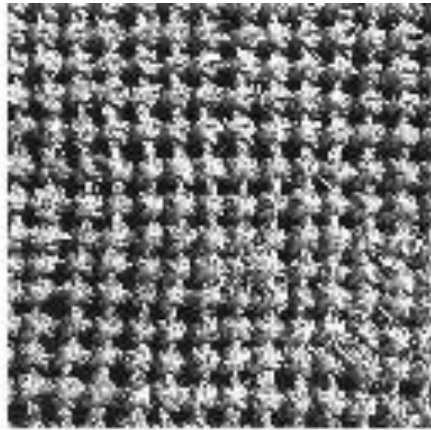
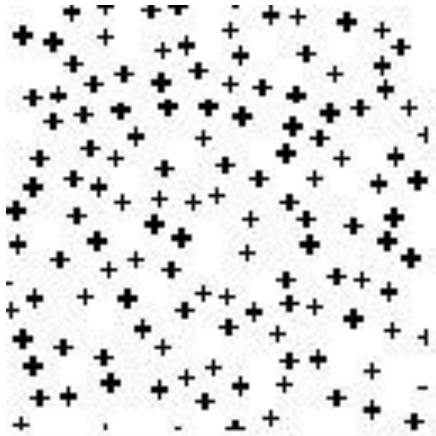
1. **Expression** – geometric deformation
2. **illumination**--- Photometric deformation
3. **Transformation** –3D pose 3D
4. **Noise and Occlusion**

Πρότυπα: Παράδειγμα

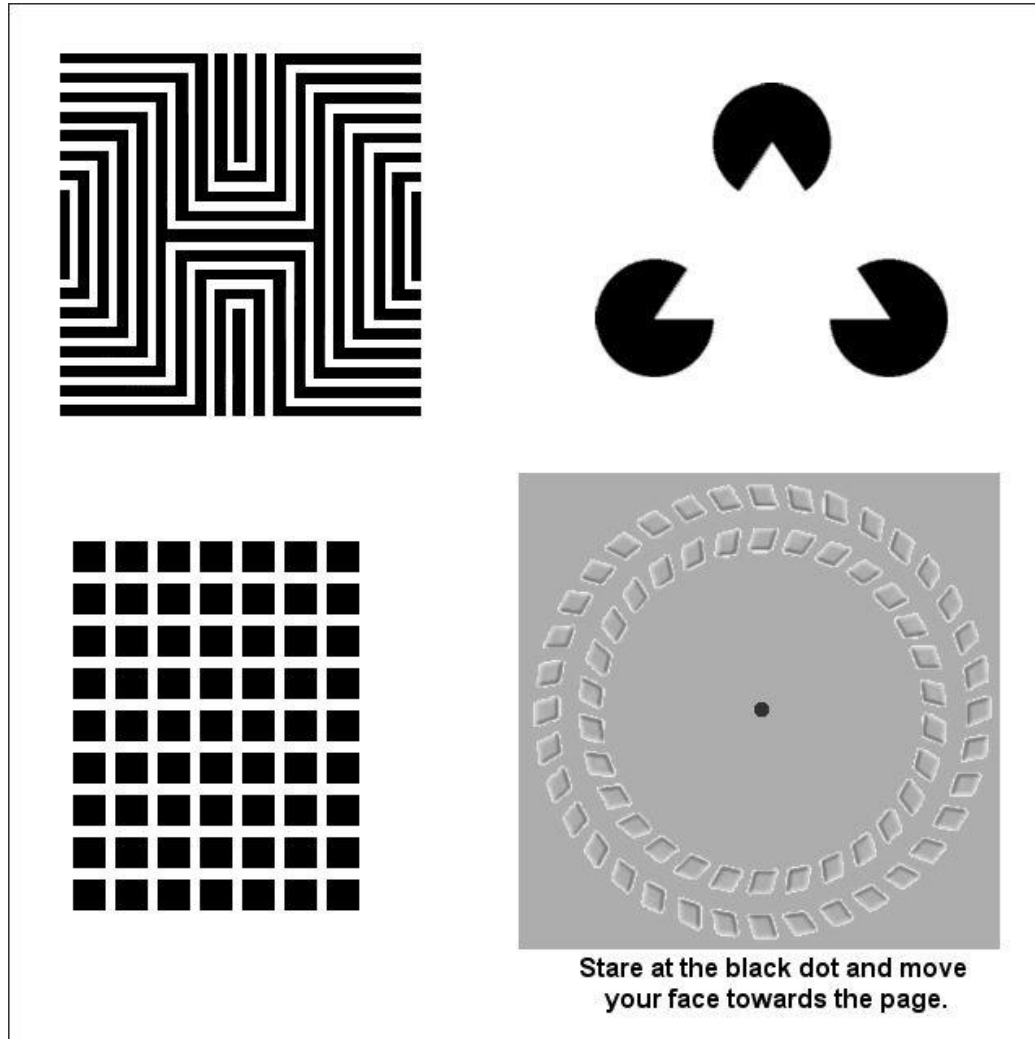
Εικόνες υφής:

Δημιουργία από στοχαστικές διαδικασίες.

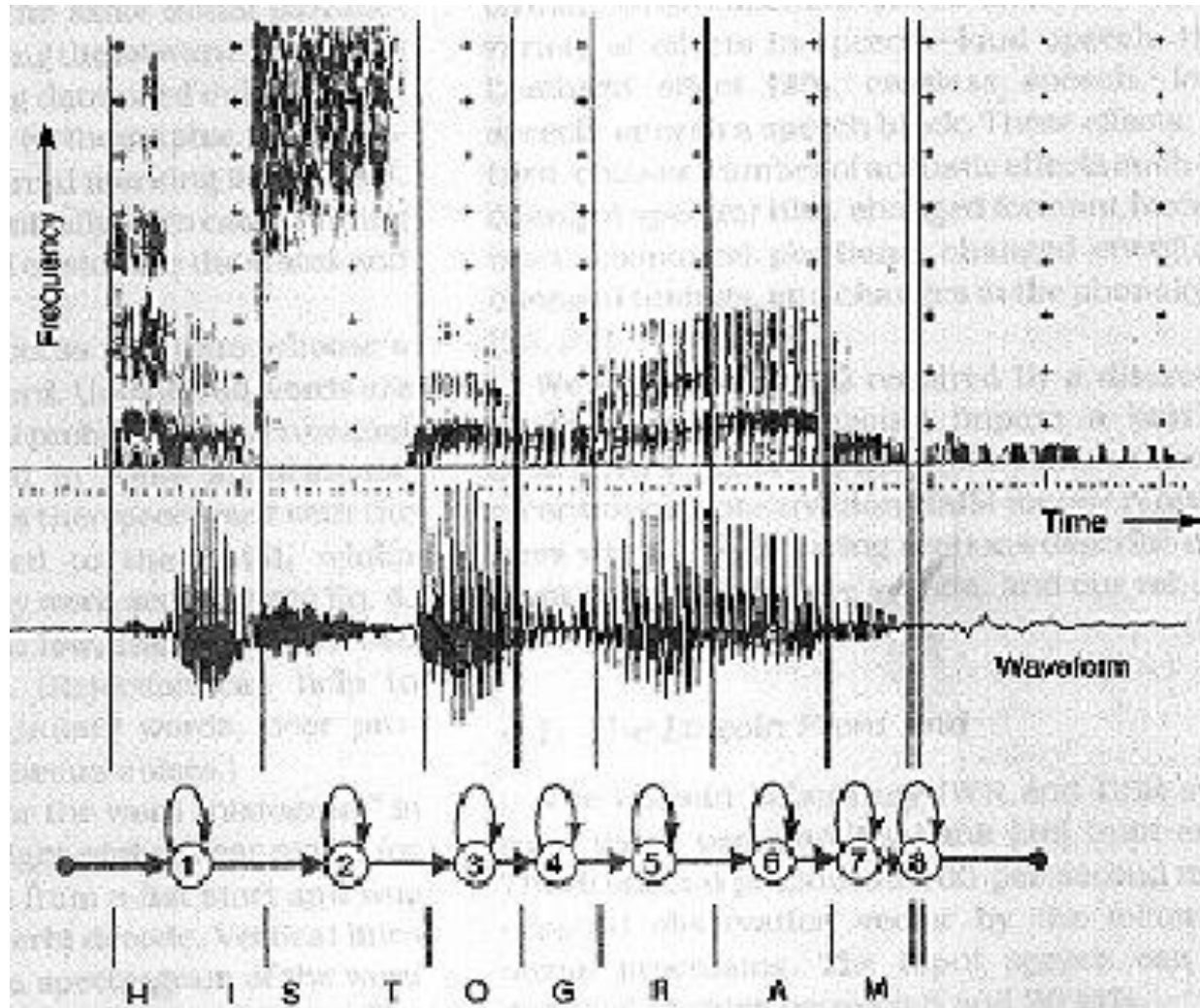
Πρότυπα: Παράδειγμα

Πώς αντιπροσωπεύονται αυτά τα πρότυπα στο ανθρώπινο μυαλό;

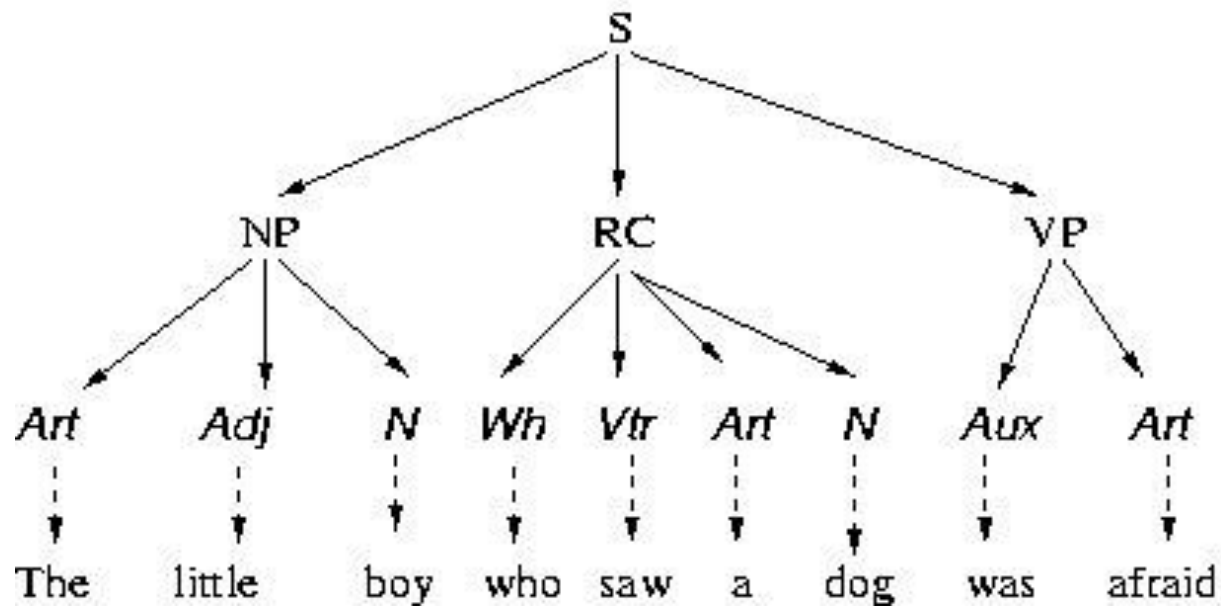
Πρότυπα: Παράδειγμα

Σήματα ήχου και Hidden Markov models

Πρότυπα: Παράδειγμα

Natural Language and stochastic grammar.

Πρότυπα: Παράδειγμα

Object Recognition

Patterns everywhere ?

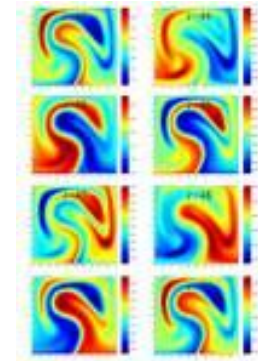
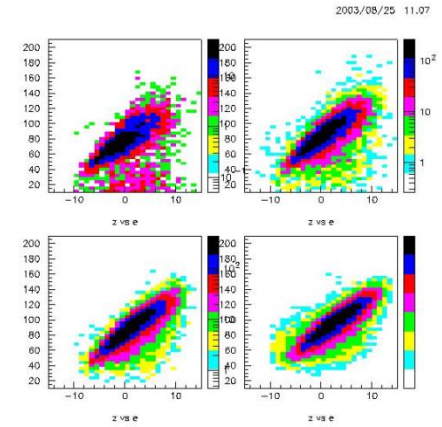

Πρότυπα: Παράδειγμα

Maps Recognition

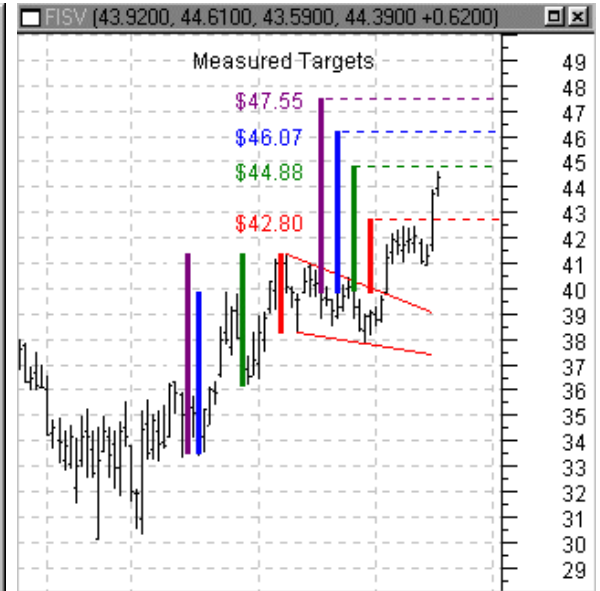
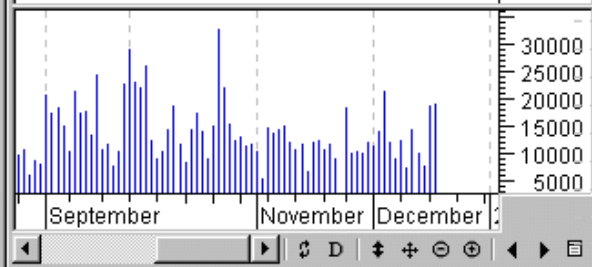
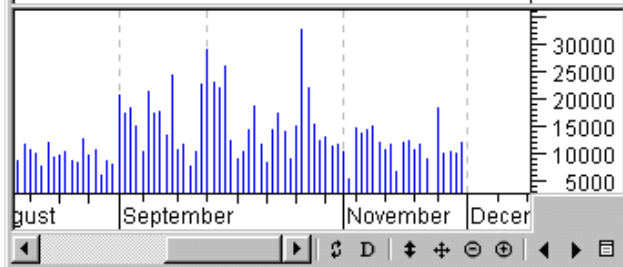

Patterns of Global Warming ?

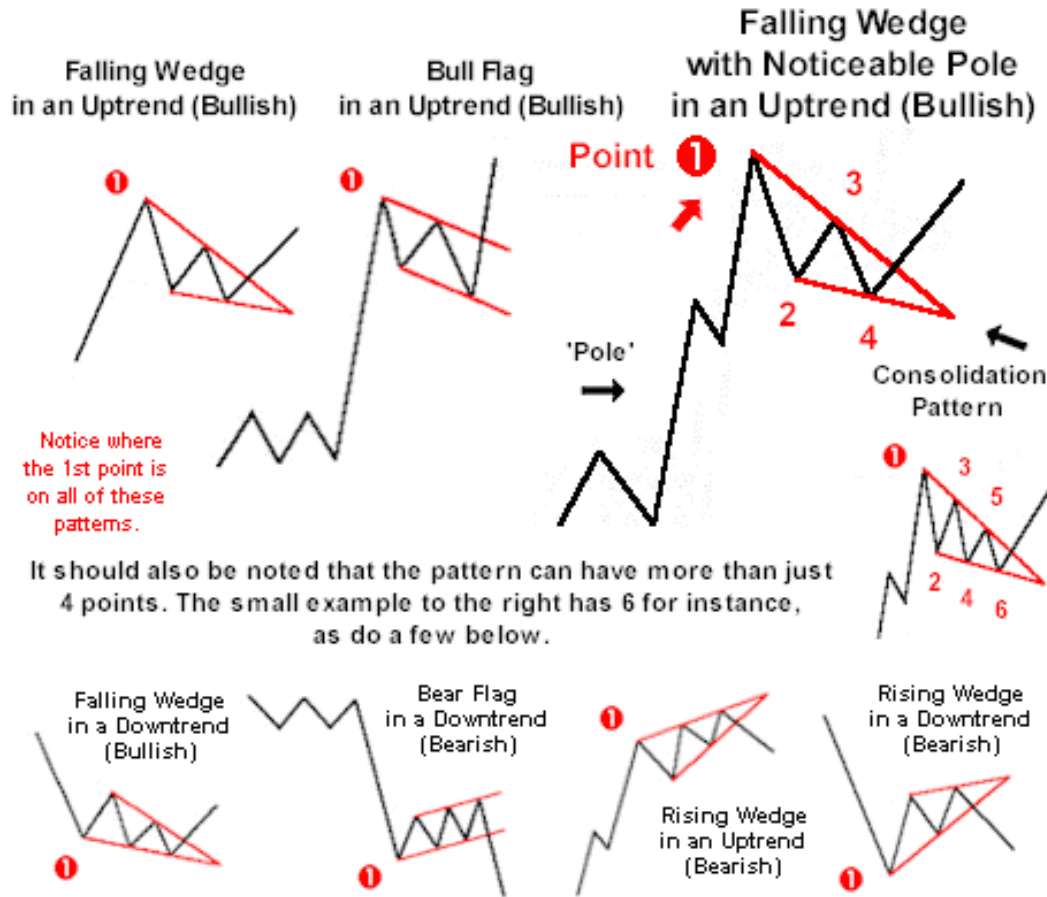
Πρότυπα: Παράδειγμα

Χρηματιστήριο - Οικονομία

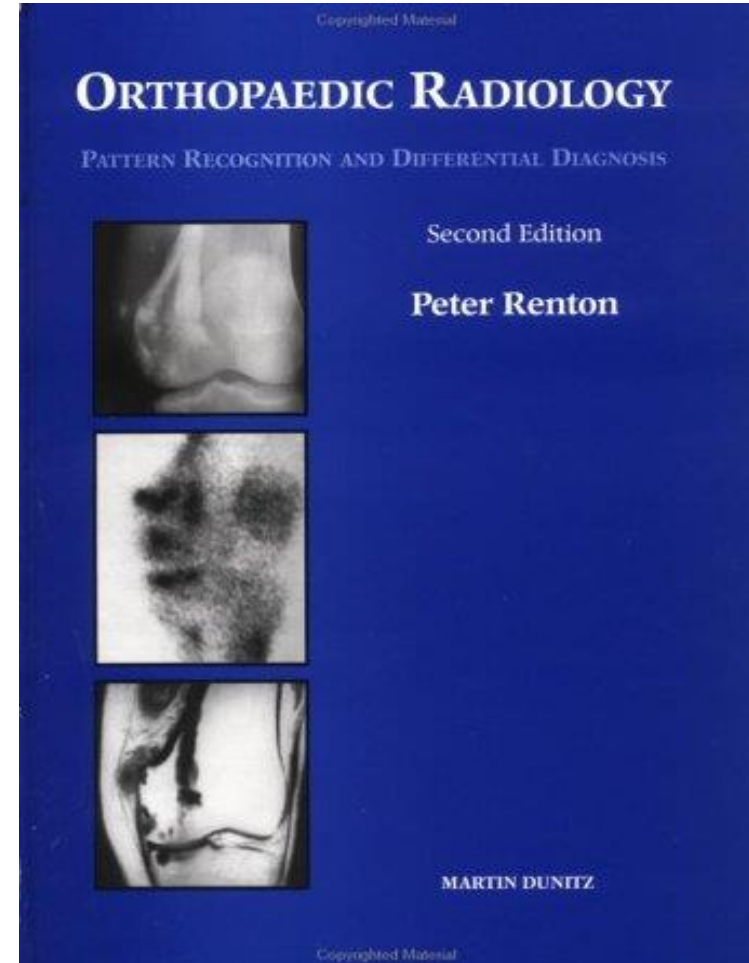
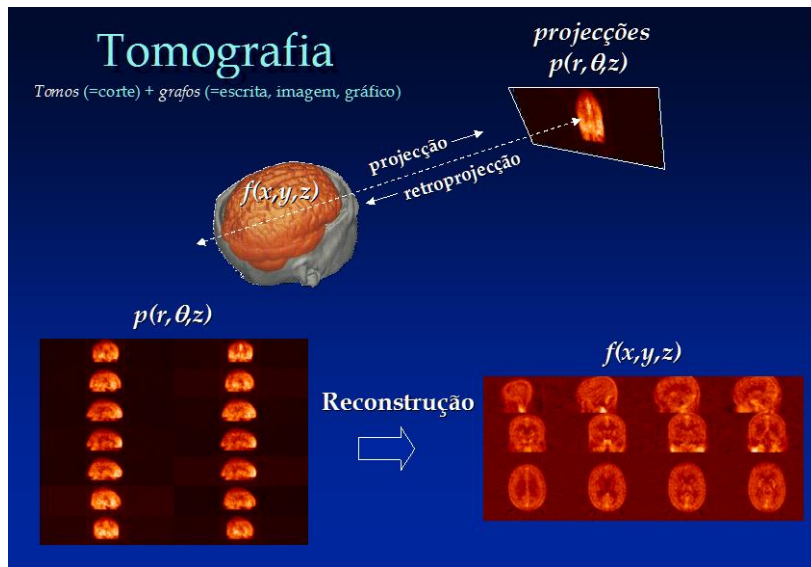
Πρότυπα: Παράδειγμα

How to Trade Chart Patterns ?

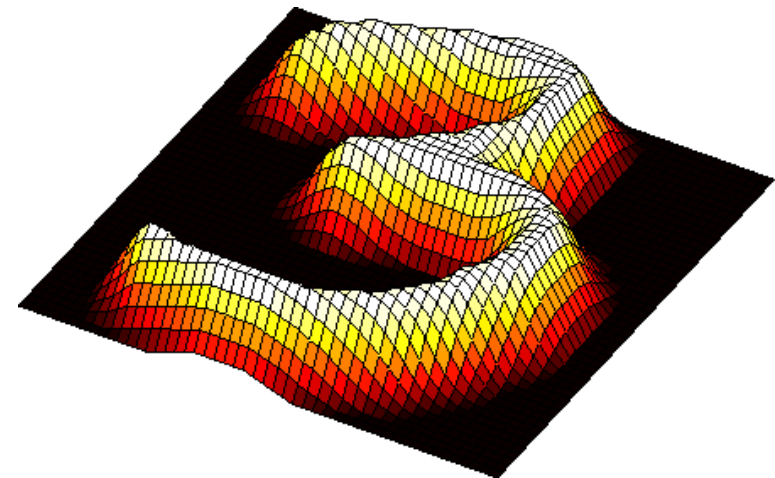
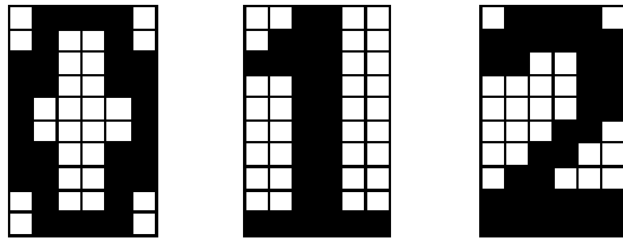
Πρότυπα: Παράδειγμα

Ιατρική διάγνωση και ΑΠ

Πρότυπα: Παράδειγμα

Οπτική αναγνώριση Χαρακτήρων Optical Character Recognition

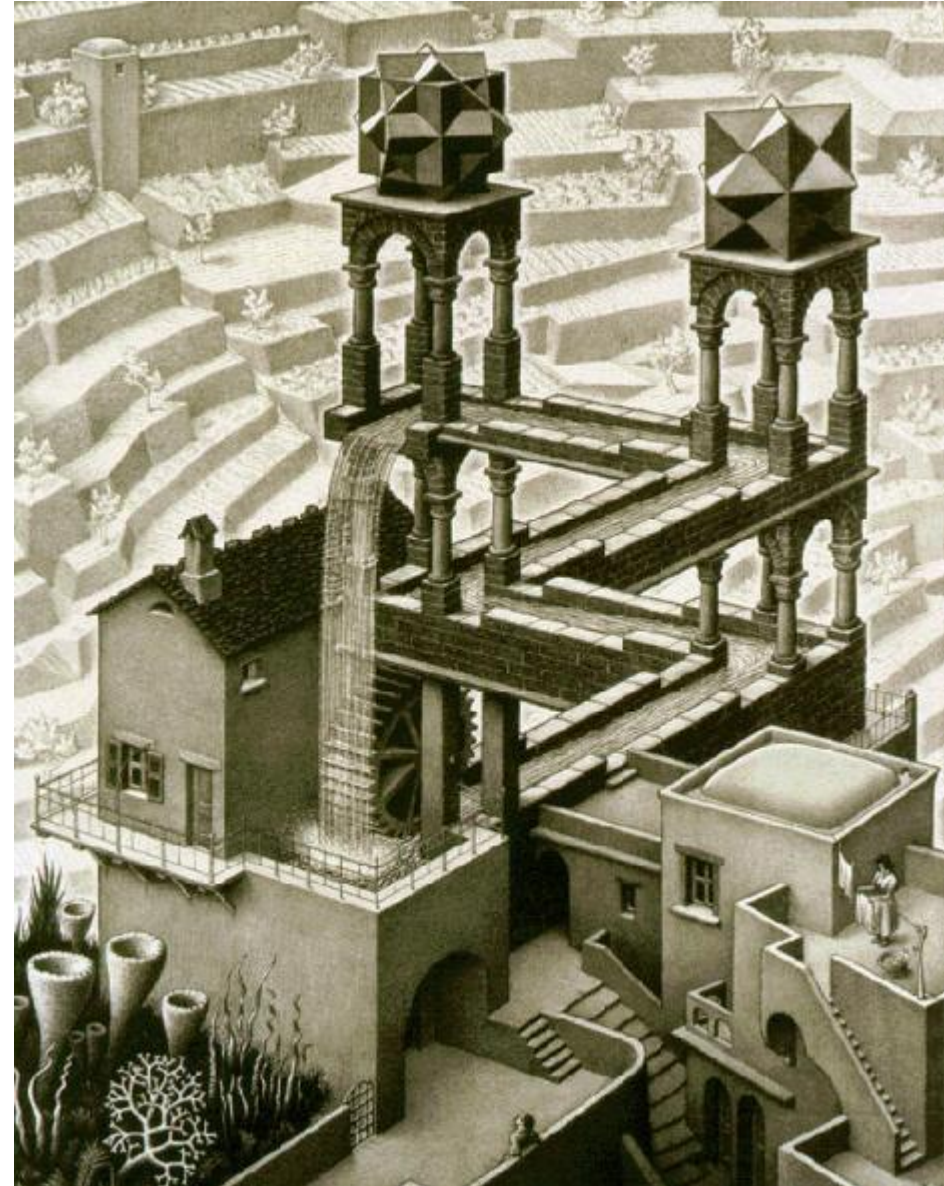

Πρότυπα: Παράδειγμα

Graphic Arts

Escher

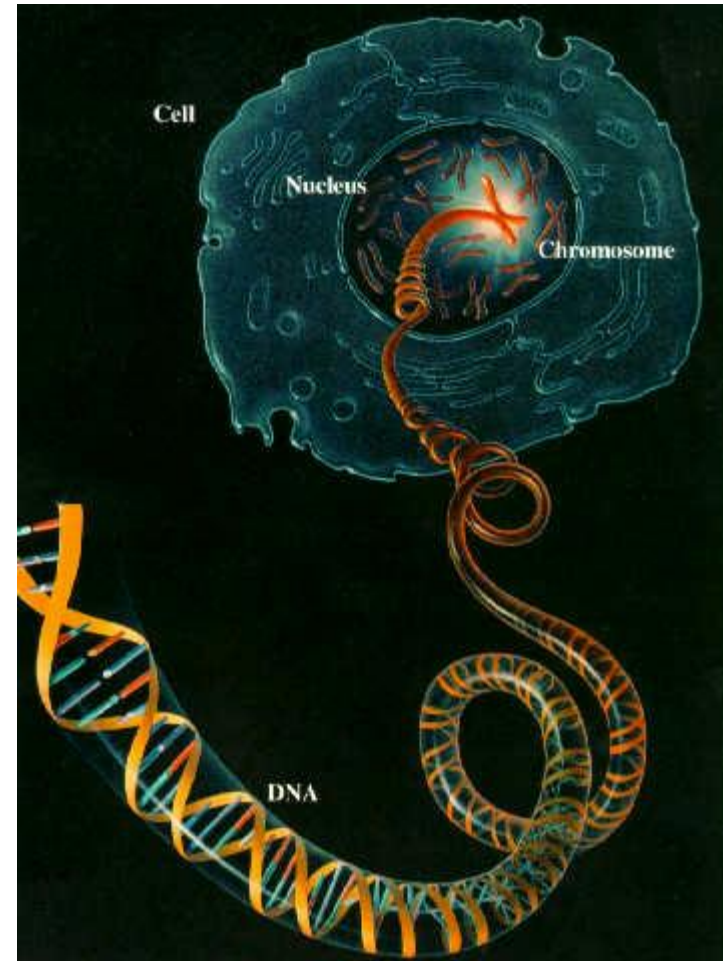

Πρότυπα: Παράδειγμα

Human Genome

Beautiful Patterns!

Παραδείγματα

- **Optical Character Recognition (OCR)** →

- Handwritten: sorting letters by postal code, input device for PDA's.
- Printed texts: reading machines for blind people, digitalization of text documents.

- **Biometrics** →

- Face recognition, verification, retrieval.
- Fingerprint recognition.
- Speech recognition. Handwriting

- **Diagnostic systems** →

- Medical diagnosis: X-Ray, EKG analysis.
- Machine diagnostics, waster detection.

- **Military applications** →

- Automated Target Recognition (ATR).
- Image segmentation and analysis (recognition from aerial or satelite photographs).

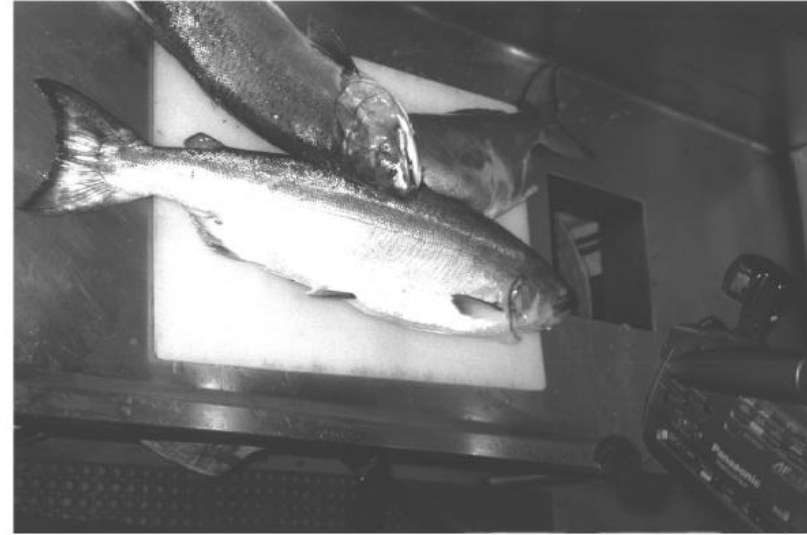
Προσεγγίσεις στην ΑΠ

- **Στατιστική (Statistical) PR:** Βασίζεται σε υποκείμενα στατιστικά μοντέλα για την περιγραφή των πρότυπων και των τάξεών τους.
- **Νευρωνικά δίκτυα (Neural networks):** Ο ταξινομητής απεικονίζεται ως ένα δίκτυο από μικρές αυτόνομες μονάδες που επιτελούν ένα μικρό αριθμό από συγκεκριμένες πράξεις- «κύτταρα» που μιμούνται τους νευρώνες του ανθρώπινου εγκεφάλου.
- **Δομική-Συντακτική PR:** Οι τάξεις αναπαριστώνται μέσω τυπικών δομών όπως γραμματική, automata, strings.

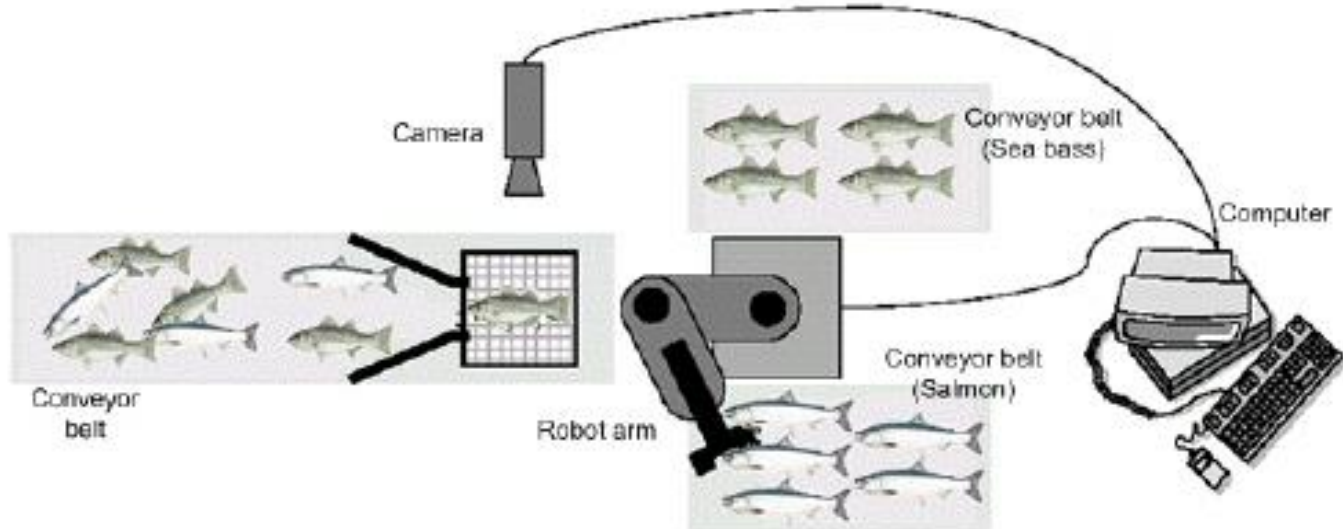

Ένα παράδειγμα της ΑΠ

Ταξινόμηση των ψαριών σε δύο κατηγορίες: σολομός και λαβράκι δια μέσου μιας μεθόδου διαχωρισμού (discriminative method)

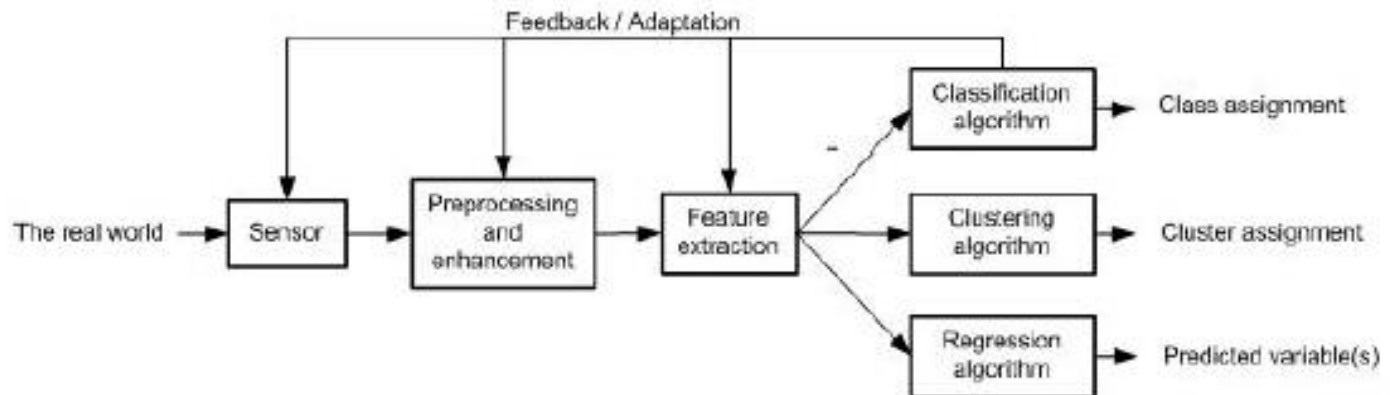

Ταξινόμηση ενός εισερχόμενου ιχθύος, ανάλογα με το είδος του, σε μια κονσέρβα με χρήση ενός οπτικού αισθητήρα.

Τα βασικά στάδια της ΑΠ

- Προ-επεξεργασία των αρχικών δεδομένων (raw data) από την κάμερα.
- Τμηματοποίηση εικόνας ψαριού.
- Εξαγωγή χαρακτηριστικών από κάθε ψάρι (μήκος, πλάτος, βάρος, φρύδια, φωτεινότητα)
- Ταξινόμηση του κάθε ψαριού.

Τα βασικά στάδια της ΑΠ

- Προ-επεξεργασία (preprocessing)
  - Χρήση ενός αλγορίθμου κατάτμησης (**segmentation**) για την απομόνωση των ψαριών (**προσκήνιο**) από το παρασκήνιο.
- Η εικόνα – πληροφορία του ψαριού μεταβιβάζεται σε ένα εξαγωγέα χαρακτηριστικών.
  - Ελάττωση διαστάσεων μετρώντας – απεικονίζοντας την αρχική εικόνα-πληροφορία σε ένα μετρήσιμο χώρο.
- Μεταβίβαση των χαρακτηριστικών στον ταξινομητή. (**classifier**)

- Ταξινόμηση (classification)

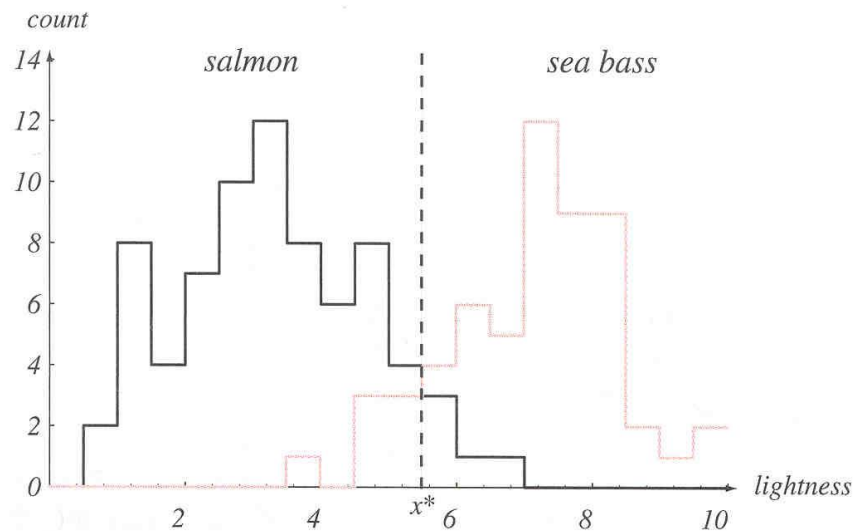
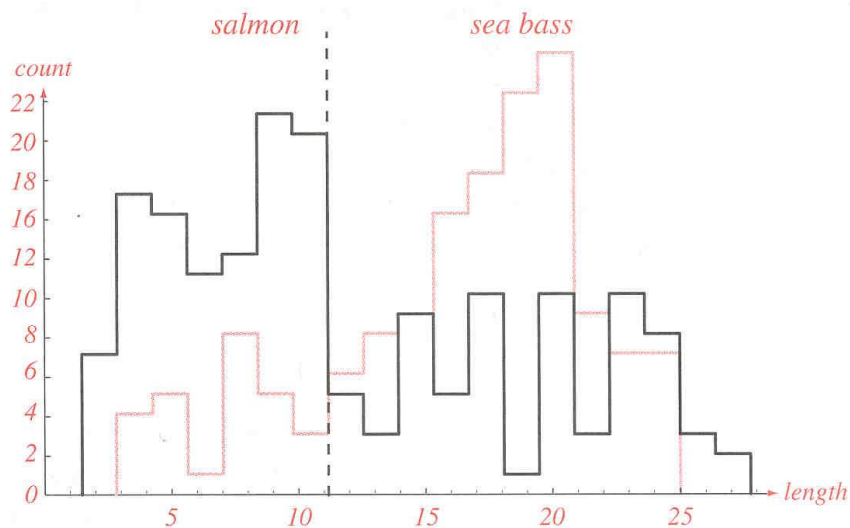
- Επιλέξατε το μήκος του ψαριού ως ένα πιθανό ποιοτικό χαρακτηριστικό για διαχωρισμό.

- Προσοχή: Ακολουθεί σκληρή εικόνα

F HD

Χαρακτηριστικά - Κατανομές

Το μήκος (**length**) φαίνεται να είναι ένα φτωχό χαρακτηριστικό αν χρησιμοποιηθεί μόνο του!

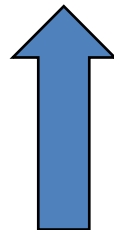
Επιλογή της φωτεινότητας (**lightness**) ως ένα πιθανό χαρακτηριστικό.

Απόφαση /πληρωμή του τιμήματος

Customers do not want sea bass in their cans of salmon

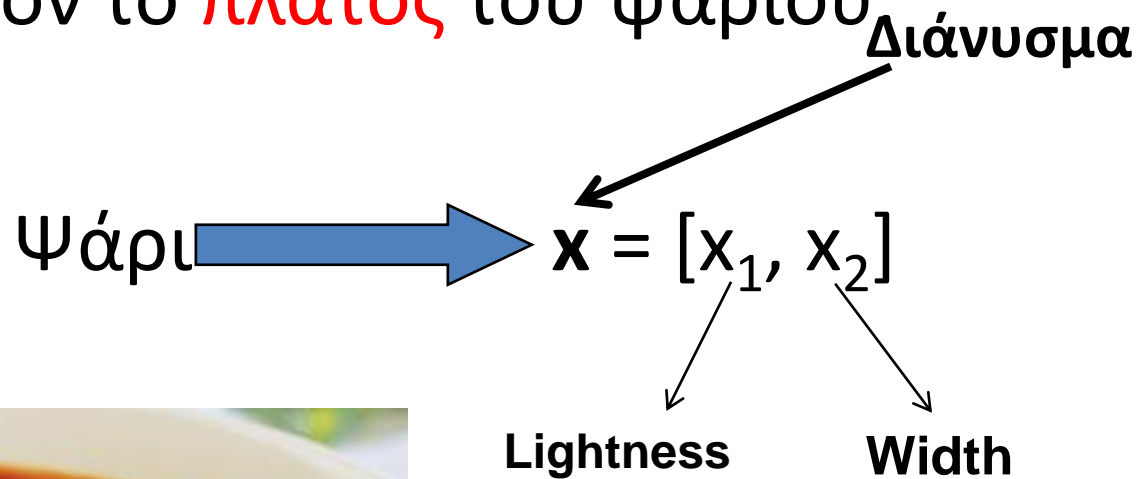
- Με βάση ένα κατώφλι αποφασίζουμε για το είδος του ψαριού και για το **«κόστος το οποίο θα πληρώσουμε»**
- Π.χ: αν μετακινήσουμε το όριο της απόφασης προς την πλευρά των μικρότερων τιμών θα ελαχιστοποιήσουμε το κόστος του ακόλουθου λάθους:
  - Αποφάσισε ότι το ψάρι είναι σολομός ενώ στην πραγματικότητα είναι λαυράκι.
  - Προφανώς το «λάθος» ψάρι = λαυράκι, ενώ κανονικά είναι σολομός αν και είναι λάθος έχει μικρότερο κόστος

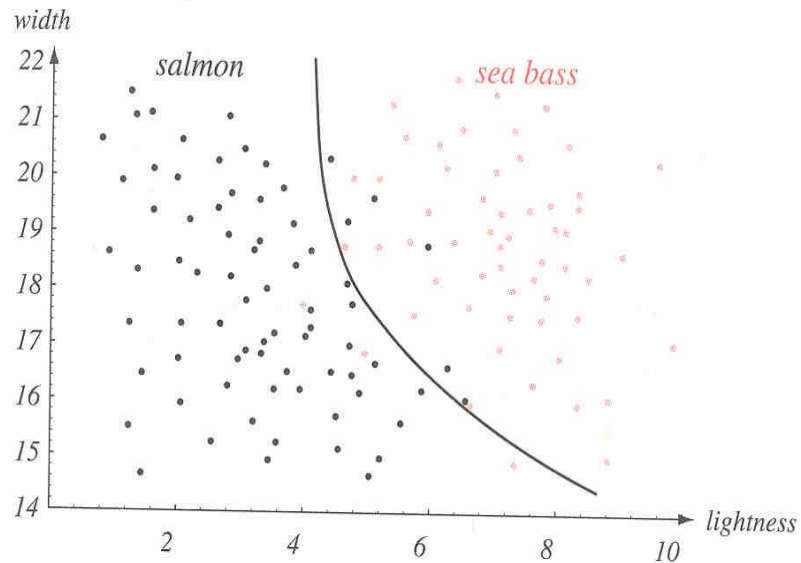
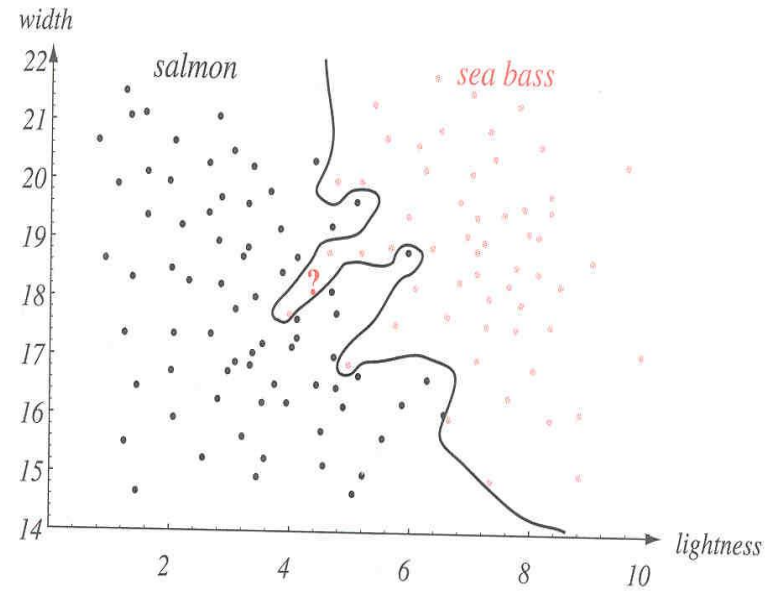
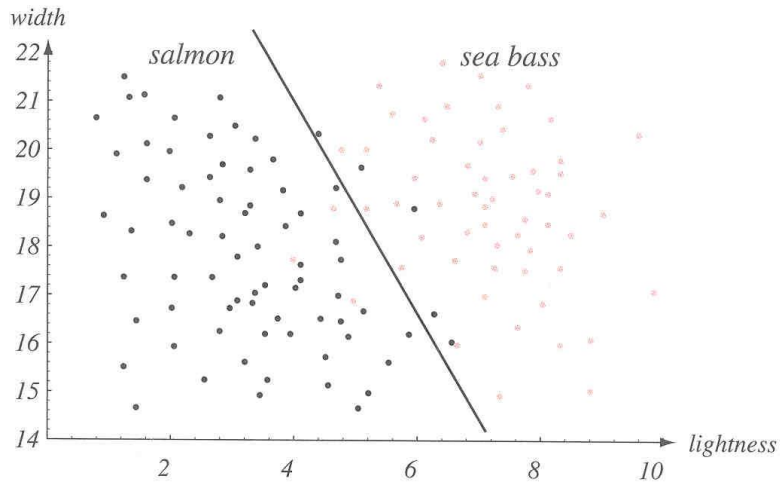
Αντικείμενο της θεωρίας αποφάσεων (decision theory)

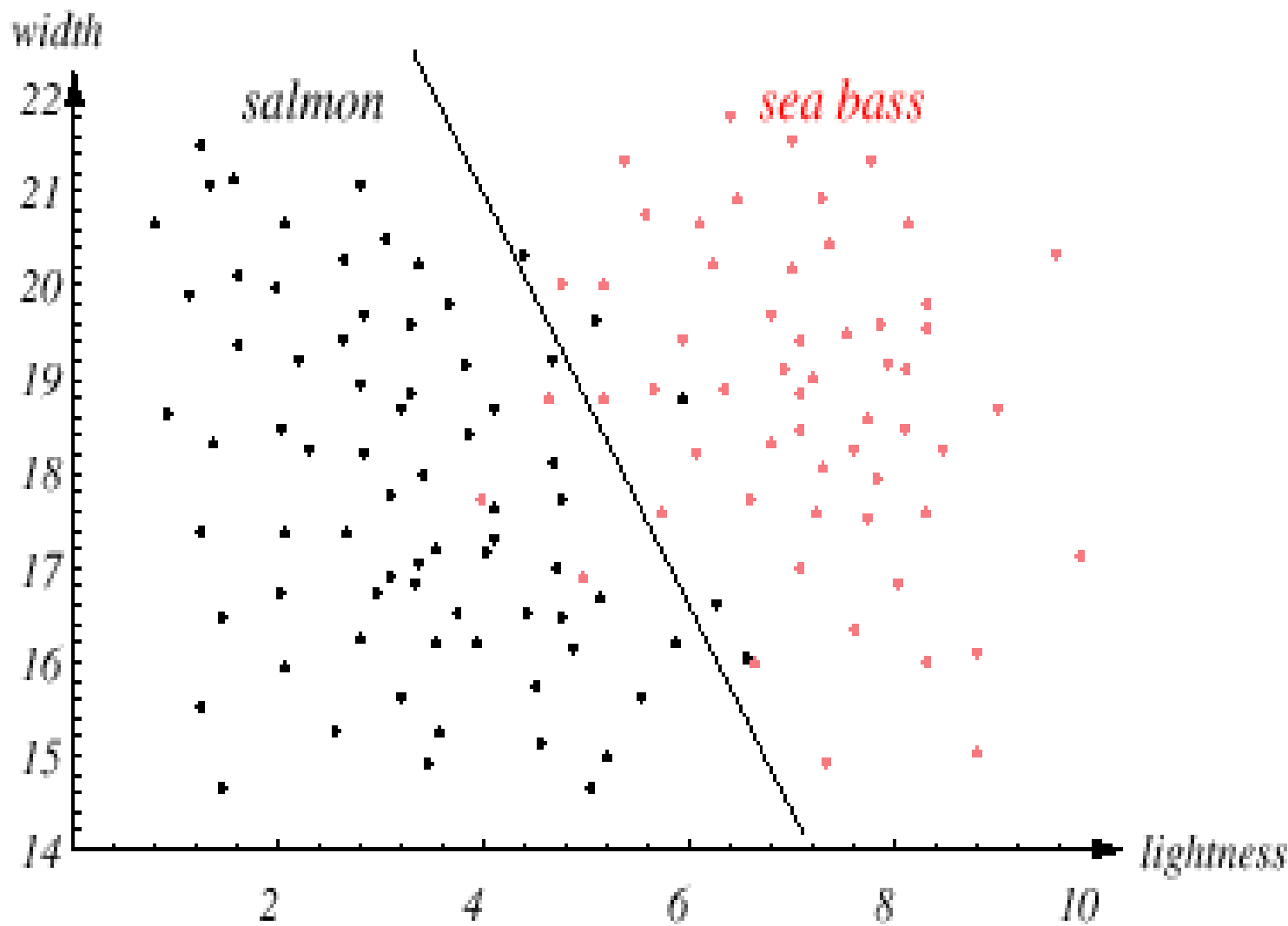
Άλλη μια λύση

- Υιοθετούμε ως χαρακτηριστικό την **φωτεινότητα** και επιπλέον το **πλάτος** του ψαριού

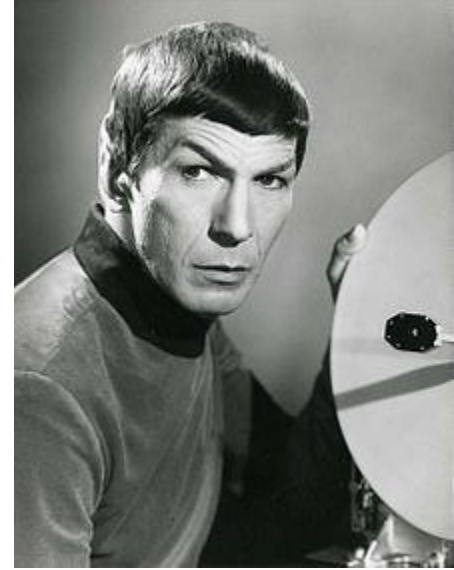
Απόφαση / Ταξινόμηση Όρια;

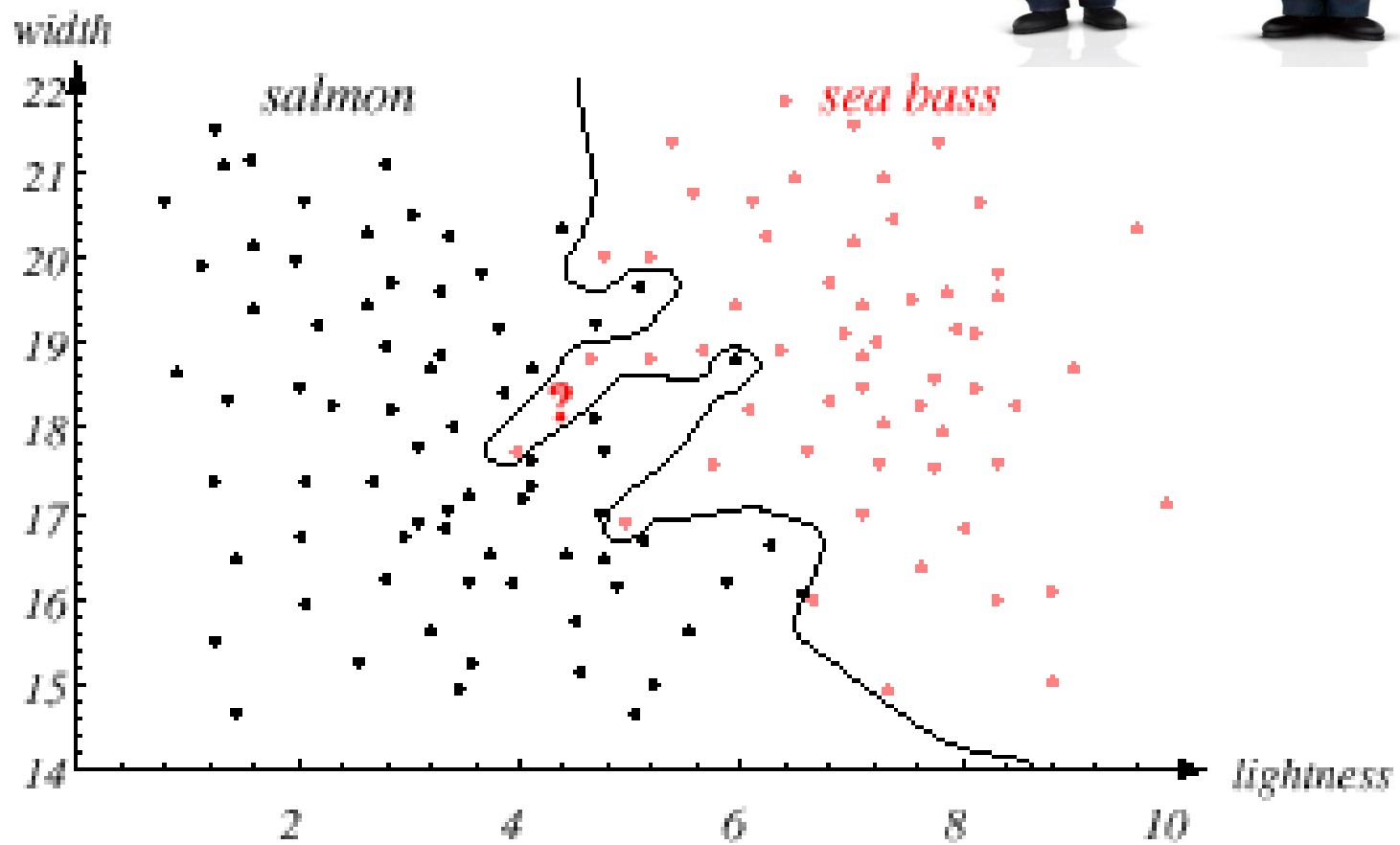
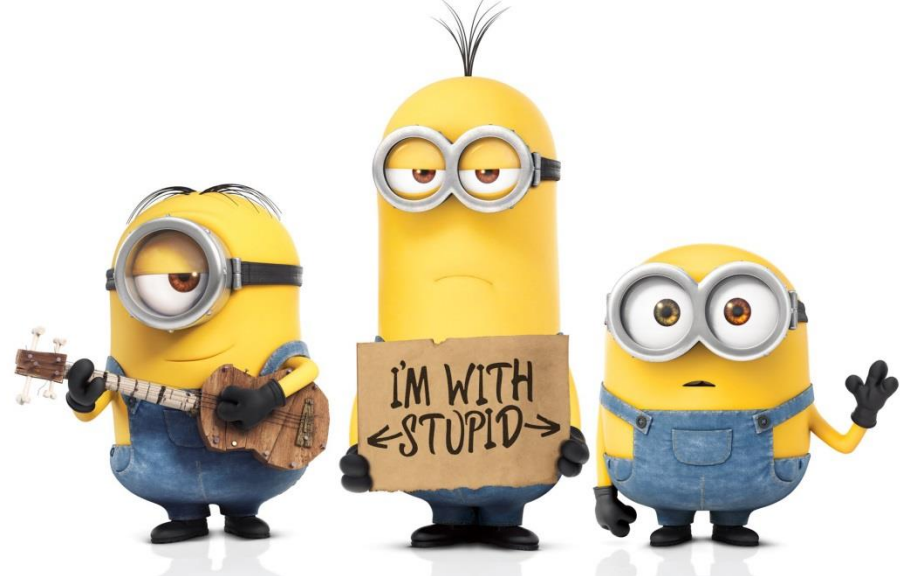

Ανάλυση

(κύριε Σπόκ)

- Μπορούμε να προσθέσουμε και άλλα χαρακτηριστικά τα οποία δεν συσχετίζονται ισχυρά με αυτά που έχουμε ήδη. Πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε να μην μειωθεί η απόδοση του συστήματος με την πρόσθεση τέτοιων «ενθόρυβων χαρακτηριστικών».
- Στην ιδανική περίπτωση, το βέλτιστο όριο απόφασης θα πρέπει να είναι εκείνο που παρέχει την «**καλύτερη**» απόδοση όπως αυτή απεικονίζεται στο παρακάτω σχήμα:

Το ξουράφι του Όκαμ Occam's Razor

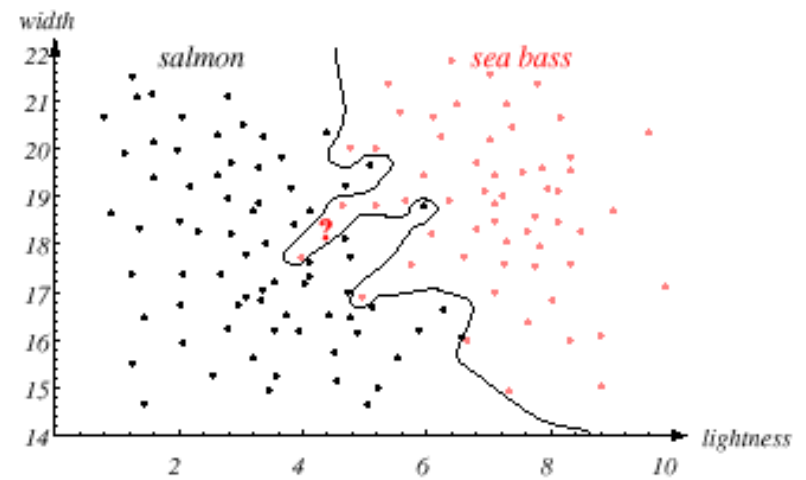
*Κανείς δεν θα πρέπει να προβαίνει σε περισσότερες εικασίες από
όσες είναι απαραίτητες*

(Entities are not to be multiplied without necessity)

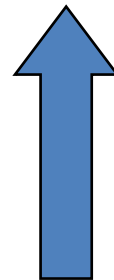

William of Occam

(1284-1347)

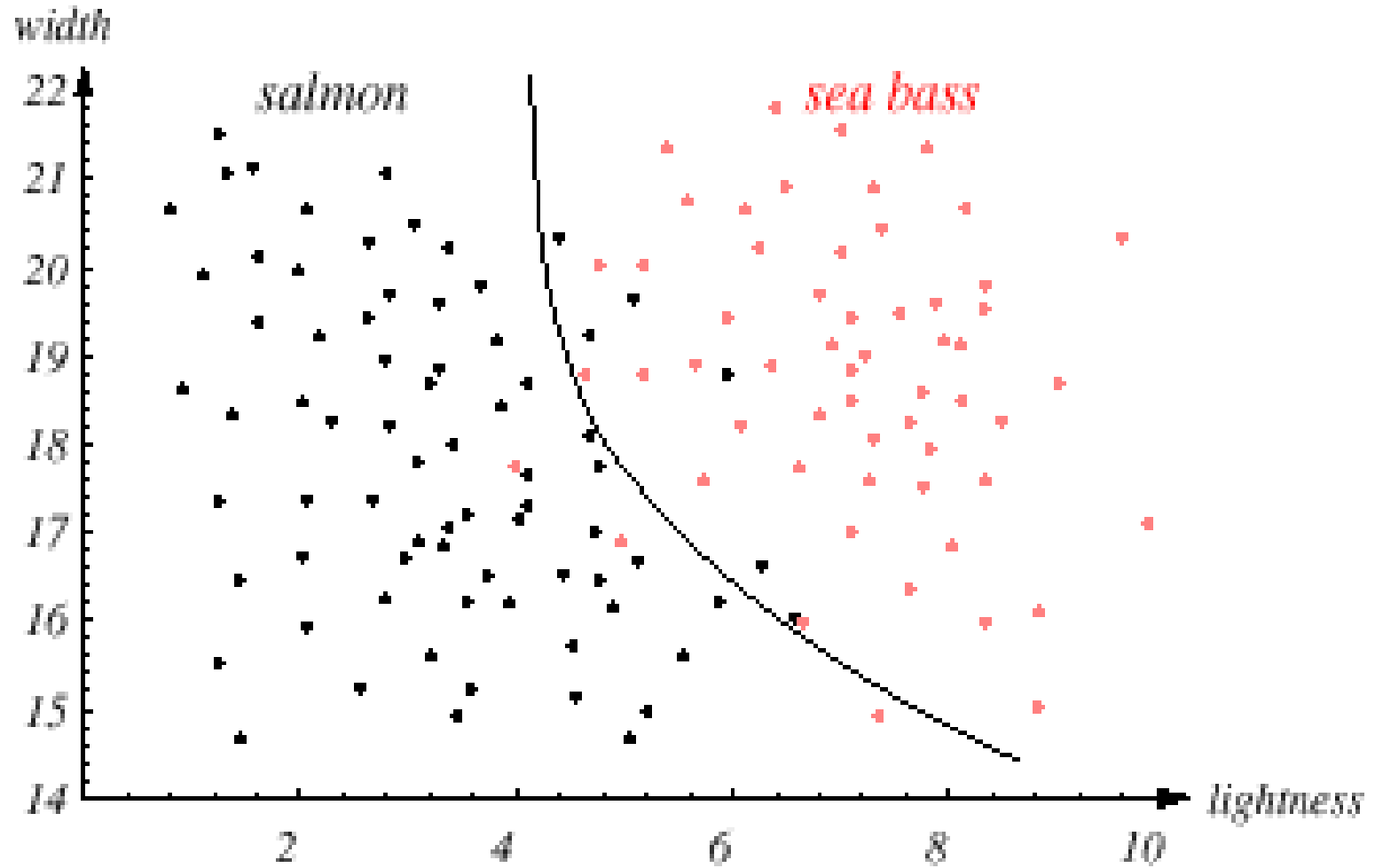

- Ωστόσο, η ικανοποίησή μας είναι μάλλον ατυχής, επειδή ο αντικειμενικός στόχος του σχεδιασμού ενός ταξινομητή είναι να ταξινομηθεί σωστά μια νέα είσοδος.

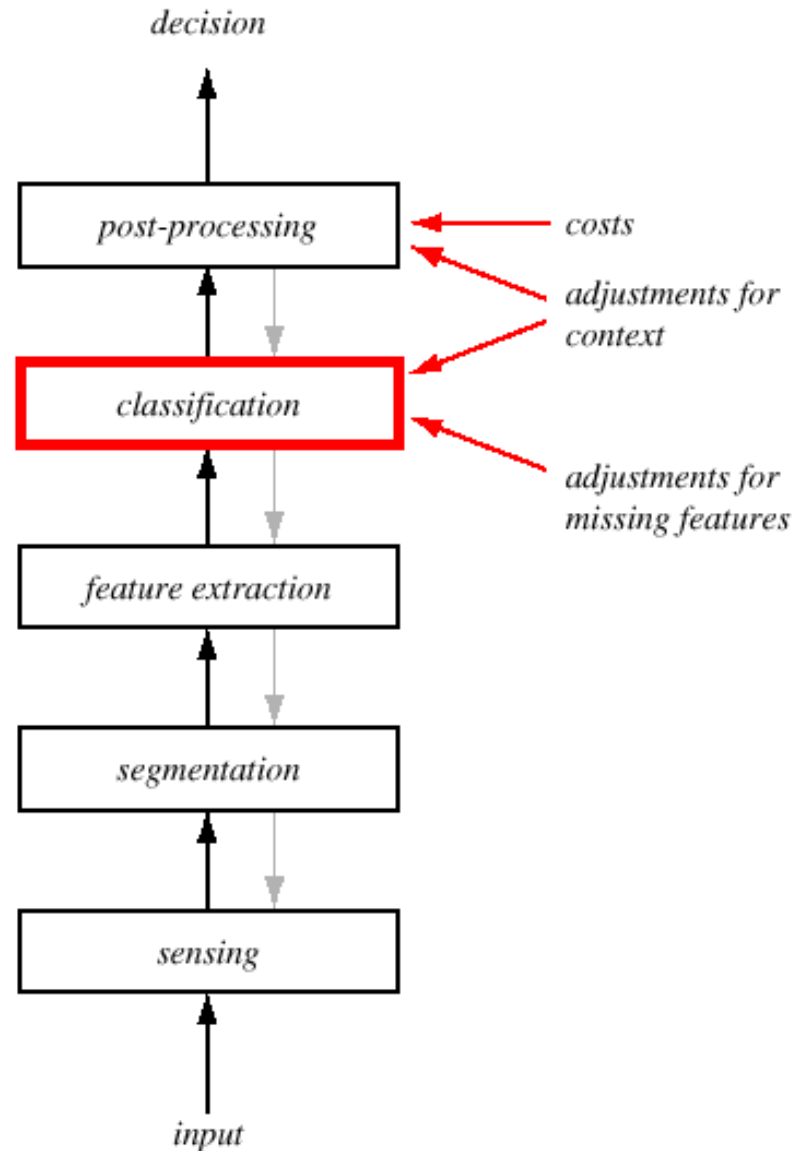

Issue of generalization!

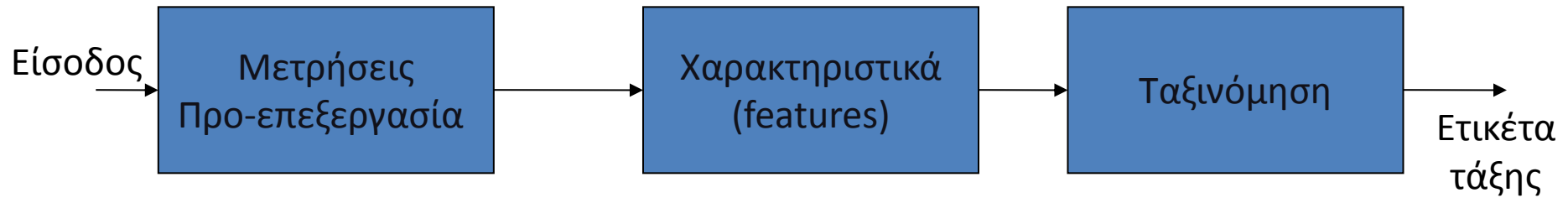
Γενίκευση

Ένα πλήρες PR σύστημα

Διατύπωση προβλήματος (problem Formulation)

Δομικά στοιχεία

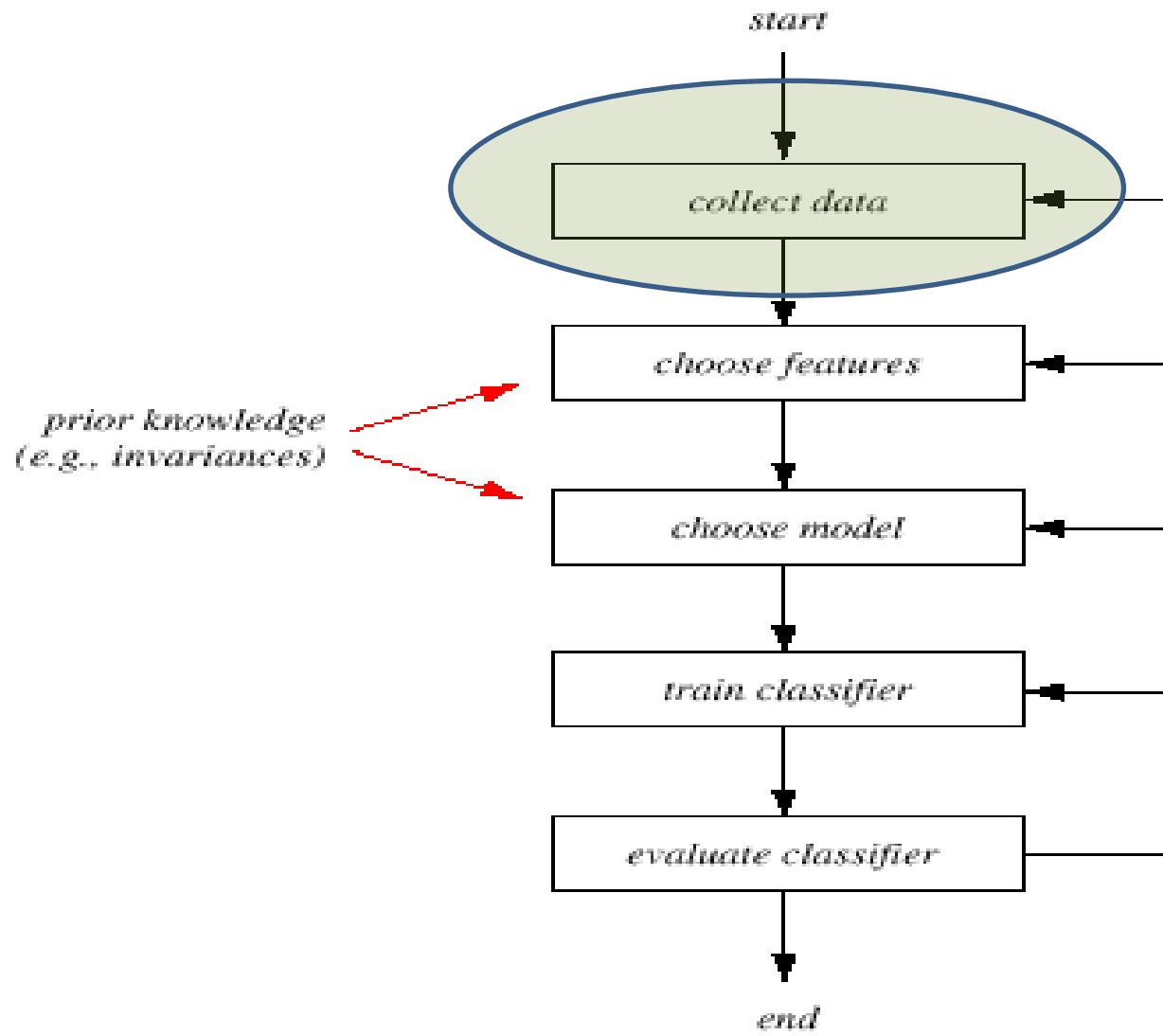
- Χώρος μέτρησης (e.g., image intensity, pressure)
- Χαρακτηριστικά (e.g., corners, spectral energy)
- Ταξινομητής - soft & hard
- Όριο απόφασης
- Δείγματα Εκπαίδευσης
- Πιθανότητα σφάλματος

Φάση Σχεδιασμού

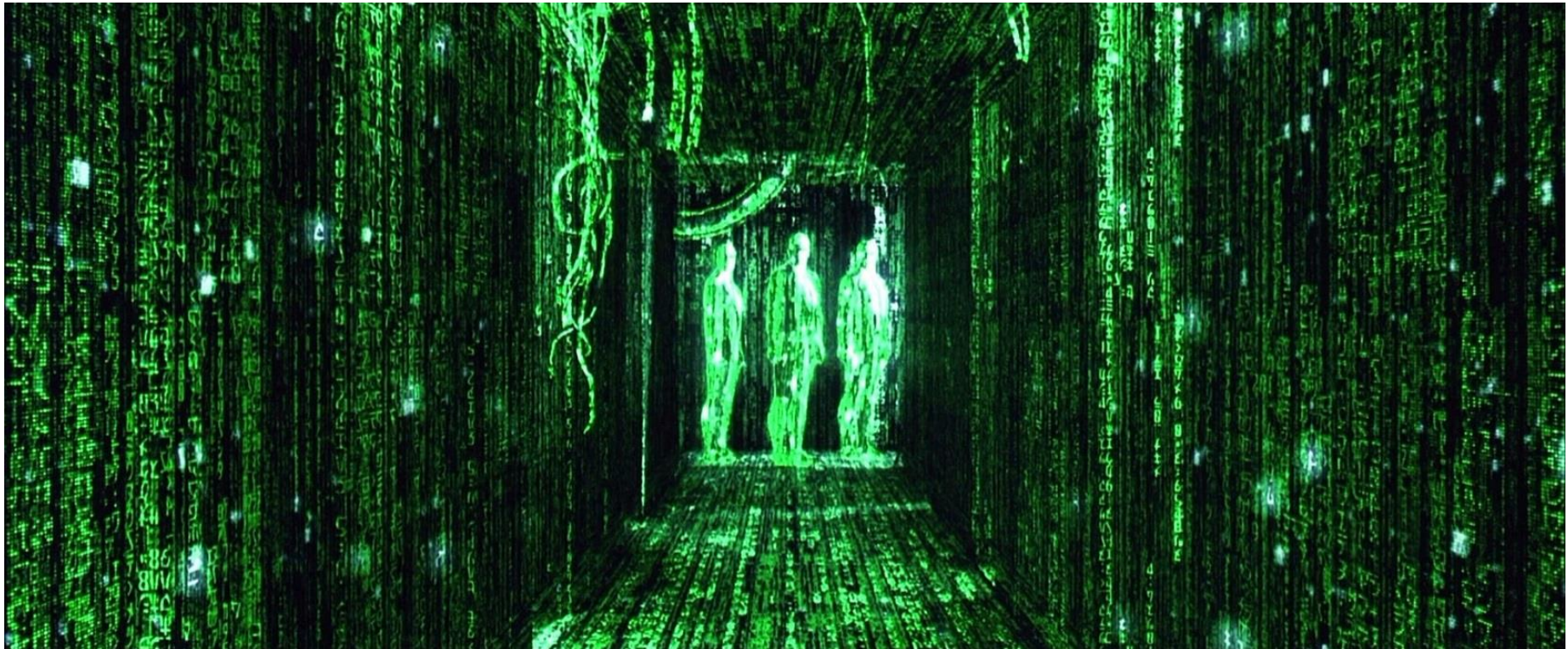

1. Επιλογή – εξαγωγή χαρακτηριστικών
  - Ποια είναι τα καλά χαρακτηριστικά;
2. Μοντελοποίηση – Μάθηση
3. Ελάττωση διαστάσεων
  - Πολυπλοκότητα μοντέλου
4. Αποφάσεις και ρίσκα – τίμημα.
5. Ανάλυση σφάλματος – επικύρωση (validation)
6. Όρια απόδοσης
7. Αλγόριθμος

- Συλλογή Δεδομένων

Πώς γνωρίζουμε ότι συλλέξαμε ένα επαρκώς μεγάλο και αντιπροσωπευτικό σύνολο παραδειγμάτων για τους σκοπούς της εκπαίδευσης και δοκιμής του συστήματος;

- **Επιλογή Χαρακτηριστικών**

Εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά του προβλήματος:

Απλά στην εξαγωγή

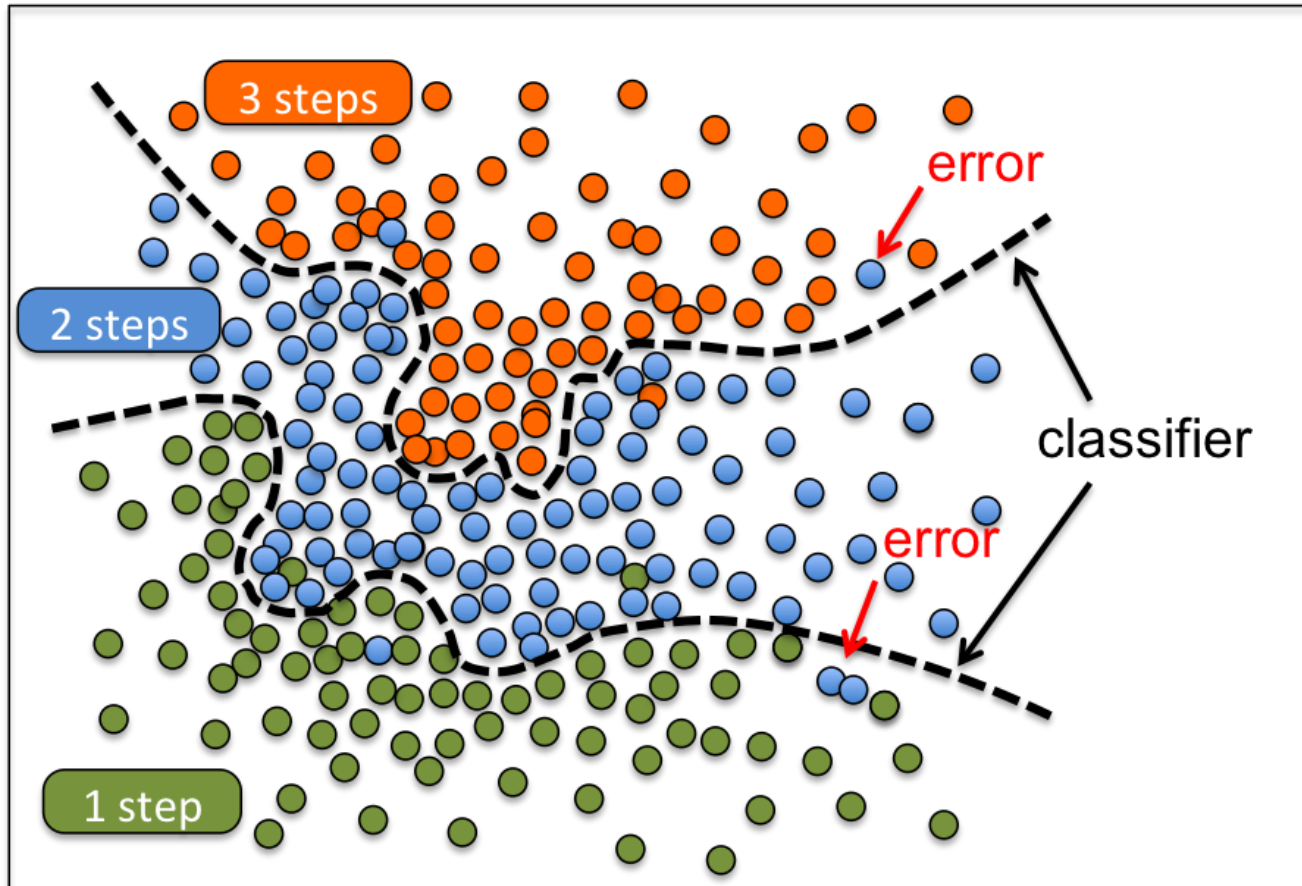
Αναλλοίωτα σε μετασχηματισμούς

Χαμηλή ευαισθησία στον θόρυβο.

• Επιλογή μοντέλου

Μη ικανοποιητική απόδοση του γραμμικού ταξινομητή των ψαριών μας και επιθυμούμε την επιλογή άλλης κατηγορίας μοντέλου.

- Εκπαίδευση

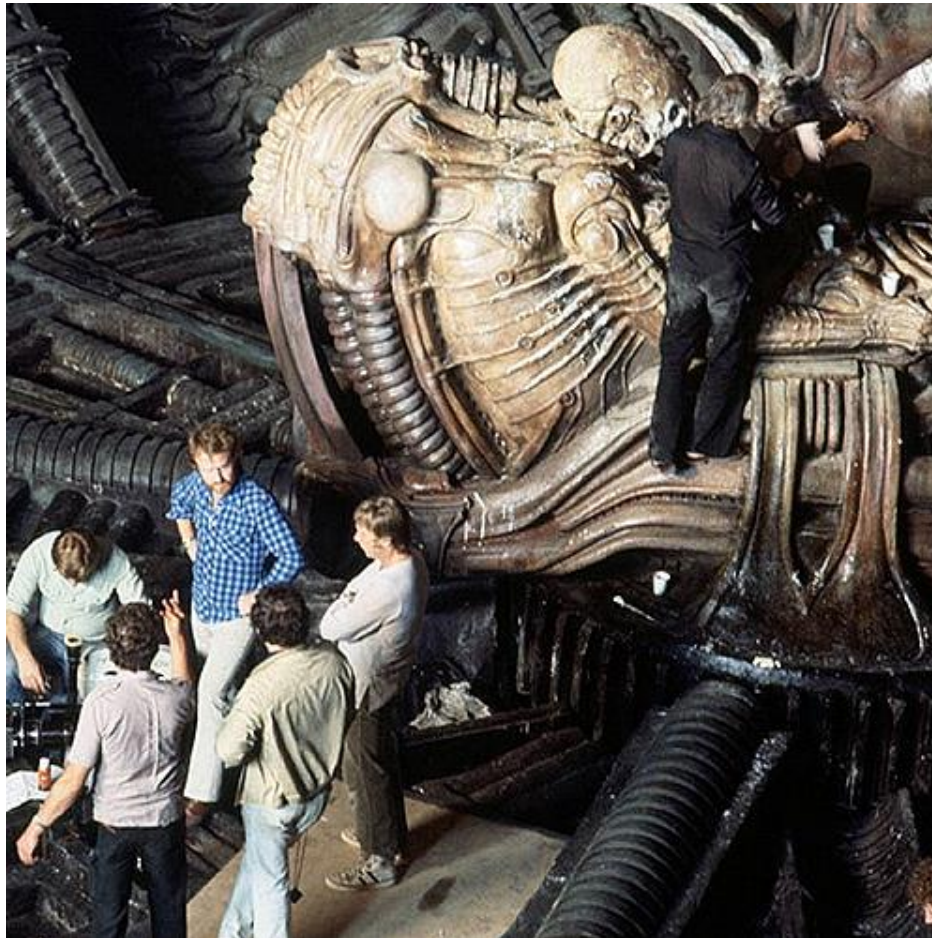
Χρησιμοποιήστε τα δεδομένα για να καθορίσετε τις παραμέτρους λειτουργίας του ταξινομητή.

Ύπαρξη πολλών διαφορετικών διαδικασιών για ταξινομητές και επιλογή μοντέλων

- Εκτίμηση απόδοσης

Μέτρηση της απόδοσης του σφάλματος (error rate) και εναλλαγή από ένα σύνολο χαρακτηριστικών και μοντέλων σε ένα άλλο.

Υπολογιστική πολυπλοκότητα

- Υπάρχει ισορροπία (trade off) μεταξύ υπολογιστικής πολυπλοκότητας και απόδοσης;
- Πώς επηρεάζεται η επιλογή ενός αλγορίθμου ως συνάρτηση:
  - Του πλήθους των χαρακτηριστικών
  - Του πλήθους των δεδομένων εκπαίδευσης
  - Του πλήθους των κατηγοριών
  - ...

Διάλλειμα

